

Humor v současné světové fotografii

Petr Hasal

Institut tvůrčí fotografie Filosoficko-přírodovědecké fakulty
Slezské univerzity v Opavě

Humor v současné světové fotografii

Petr Hasal

Magisterská diplomová práce
obor: tvůrčí fotografie
vedoucí práce: Doc. Mgr. Aleš Kuneš
oponent: MgA. Ing. Evžen Sobek

Institut tvůrčí fotografie Filosoficko-přírodovědecké fakulty
Slezské univerzity v Opavě

Děkuji Institutu tvůrčí fotografie, v čele s prof. PhDr. Vladimírem Birgusem, vedoucímu práce panu Doc. Mgr. Alešovi Kunešovi, všem pedagogům i všem svým kolegům z řad studentů ITF, za mnohaletou inspiraci, která vyvrcholila sepsáním diplomové práce o humoru ve světové fotografii. Děkuji také bhútánskému králi Jigme Singye Wangchuckovi za přijetí mého příspěvku do světové banky Hrubého mezinárodního štěstí *Gross International Happiness.*

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracoval samostatně za použití literatury uvedené v seznamu použité literatury.

V Českých Budějovicích 20. září 2008

© 2008 Petr Hasal
Institut tvůrčí fotografie
FPF Slezská univerzita v Opavě

Bibiliografická identifikace

Jméno autora: Petr Hasal
Studijní obor: Tvůrčí fotografie
Název práce: Humor v současné světové fotografii
Vedoucí diplomové práce: Doc. Mgr. Aleš Kuneš
Oponent: MgA. Ing. Evžen Sobek

Anotace:
Diplomová práce se zabývá tématem humoru v současné světové fotografii, a to jak z hlediska obecné teorie humoru, tak v rámci nové kategorizace. Vytipovává šest modelových příkladů autorů pěti kontinentů, na kterých prakticky demonstruje teoretické hypotézy. V závěru navrhuje vize, predikuje směřování současného světového humoru a dává praktické možnosti rozvoje humoru ve světové fotografii.

Klíčová slova:
humor, fotografie, komika, vizuální humor, současná světová fotografie, zhumorňování, internet, reklama, Institut tvůrčí fotografie

Summary:
The diploma work focuses on humor in contemporary world photography. It describes it from the general point of view as well as creates new categorization. Chooses six world photographers from five continents to illustrate the theoretical hypothesis. Shows possible visions, predicts directions of contemporary world photography and suggests practical possibilities for humor photography development.

Key words:
humor, humour, photography, comic, visual humor, contemporary world photography, internet, advertisement, Institute of Creative Photography

Obsah

1. Cíle a metody práce 7
2. Úvod / východiska, trendy 8
2.1. Východiska 8
2.2. Trendy 8
2.3. Středověk 9
2.4. Klasicismus 9
2.5. Dnes 9
2.6. Humoru přibývá, smějeme se méně 11
3. Humor a business. 12
3.1. Reklama, to je "Kunstwerk". 12
3.2. Móda, hravá parodie 14
3.3. Humor vždy a všude 15
3.4. Směšné porno 18
4. Šestý smysl? Smysl pro humor! 19
5. Kategorizace 20
5.1. Vnitřní prostředí. 21
5.1.1. Inteligenční kvocient. 21
5.1.2. Emocionální inteligence. 22
5.1.3. Vzdělání. 23
5.1.4. Temperament 24
5.1.5. Věk. 26
5.1.6. Pohlaví. 27
5.1.7. Krevní skupiny. 28
5.1.8. Horoskop. 29
5.1.9. Jazyk 31
5.1.10. Lidské rasy 31
5.2. Vnější mikroprostředí 32
5.2.1. Rodinný původ. 32
5.2.2. Náboženství 32
5.2.3. Pracovní zařazení 35
5.2.4. Politická příslušnost. 36
5.3. Vnější makroprostředí 37
5.3.1. Techonologie, infrastruktura. 37
5.3.2. Klima, podnebí. 37
6. Hrubé národní štěstí 38
6.1. Ekologie štěstí, platí Easterlinův Paradox? 39
6.2. Hrubé národní štěstí 41
6.3. Etnický humor 63
6.4. Humor v umělecké fotografii 42
7. Šest kontinentů, šest autorů 43
7.1. Marcos López. 45
7.2. Tracey Moffatt. 48
7.3. Wang Qingsong. 51

7.4. Koto Bolofo. 53
7.5. David Lachapelle. 56
7.6. Adrian Samson. 59
8. Humor v budoucí světové fotografii 62
9. Fotokamasutra humorné fotografie 63
10. Závěr. 71
Slovníček pojmů, technické údaje DP. 73
Behind scenes, zákulisí vzniku práce 74
Seznam použité literatury 75

1. Cíle a metody diplomové práce

1.1. Cíl diplomové práce

V souladu s tématem práce, vědecko-popularizačním cílem projektu, jsem si stanovil následující cíle diplomové práce:

1. Definovat humor z globálního hlediska makro a mikro prostředí. Dešifrovat základní odlišnosti humorů ve světě.
2. Na základě exemplárních vzorků autorů z pěti kontinentů demonstrovat teoretické hypotézy humoru.
3. Stanovit vize, predikovat směřování současného světového humoru a navrhnout možné strategie pro rozvoj humoru ve světové fotografii.
4. Vytvořit práci přesahující formou obsah.
5. Popularizovat diplomovou práci i nových médiích.

1.2. Metody práce

K dosažení vytčených cílů jsem stanovil následující metody práce:

1. Rešerše odborné zahraniční i české literatury, časopisů, internetu.
2. Návštěva mezinárodní konference na téma "Visual Humor in Ideas of Race, Nationality and Ethnicity", ISHS, Dartmouth University, USA.
3. Analýza nejsoučasnějšího stavu humoru ve světě, kompletace dat, mentální mapování podkladů, sepsání práce.

2. Úvod / východiska, trendy

2.1. Východiska

V mé současné práci "Humor v současné světové fotografii" vycházím z obecných teoretických základů mé bakalářské diplomové práce "Humor v současné české fotografii". V bakalářské práci jsme si již podrobně rozebrali základní pojmy, definovali rozdíl mezi humorem, komikou nebo smíchem, nastínili pojmy jako ironie, naivita, absurdita apod.

Ze základních tří teorií humoru 1. teorie superiority (nadřazenosti) 2. teorie inkogruence (nesourodosti prvků) a 3. teorie relaxace (uvolnění), se v současné práci budu odkazovat především na prvé dvě ve smyslu laugh at x laugh with - smát se komu, čemu x smát se s kým s čím.

Stručný historický přehled i reflexe humoru v oblastech psychologie, sociologie lingvistiky, uměleckých teorií se dotkneme z jiného úhlu pohledu.

Léčivé moci smíchu - jehož popularizátorem je v Čechách je především MUDr. Karel Nešpor - se ve světě věnuje nespočet společností, a to jak na komerční tak nekomerční bázi. Za všechny jmenujme např. americkou *The Association for Applied and Therapeutic Humor* (AATH), dánskou *Dansk Center for Humorforskning* nebo celou síť *"Laughter Yoga" and "Laughter Clubs"*. Těmto tématům, včetně přílohy praktických cvičení praxe smíchu jsem se podrobně věnoval v bakalářské práci.

2.2.Trendy

V úvodu bych se rád zmínil o neustávajícím procesu "zhumorňování" současné společnosti. Naše doba nemá na komiku a humor žádný monopol. Veselí a smích zaujímaly základní místo ve všech společnostech, včetně divošských. Výzkumy dokazují existenci komických mýtů a kultů. Přestože si tedy vlastní způsob převládající komičnosti vyvine každá kultura, jen postmoderní společnost můžeme označit za humoristickou. Zcela se smazává protiklad mezi vážností a nevážností. Mizí rozpor i mezi komikou a obřadností a místo něj se objevuje humoristické ovzduší. Jakmile vznikl stát, komičnost ve společnosti byla protikladem vážnosti obecně závazných norem, posvátnosti státu, takže představovala jakýsi druhý svět. Ve středověku svět lidového masopustu, v klasicismu svět satirické svobody a subjektivního ducha. Dnes se však tato dualita rozpouští a humornost zasahuje všechny oblasti společenského života. V západních společnostech existují masopusty a svátky už jen jako folklor. Pamflety již pomalu zanikly, šansoniéři už tolik netáhnou,

objevil se nový styl: pohodový, neškodný, který nic nepopírá, nic nesděluje. Je to humor TV show, novinářského psaní, rozhlasových her, reklamy. Komika už zdaleka není lidovým svátkem či svátkem duchaplnosti. Stala se všeobecným společenským příkazem, uvolněnou atmosférou, trvalým prostředím, kterému je člověk vystaven i v běžném životě.

2.3. Středověk

Z tohoto pohledu lze v evropském středověku vysledovat tři velké historické fáze komiky, z nichž každá se vyznačovala určitým převládajícím principem. Ve středověku byla komická kultura hluboce spjata se svátky a veselicemi masopustního typu, založená na principu zlehčování vznešenosti, moci, posvátnosti - prostřednictvím přebujelých scén hmotného a tělesného života. Všechno vyšší bylo transponováno do nižší dimenze tělesnosti (jídlo, pití, trávení, pohlavní život) a parodováno. Smích byl postaven na nejrozličnějších formách hrubosti, groteskního zlehčování náboženských rituálů a symbolů. Během masopustu byla celá hirerarchie převrácena naruby šaška lid pasoval na krále a na konci krátkého panování ho zesměšňoval urážel a plival na něj. Během "svátku bláznů" si lidé zvolili maškarního opata, arcibiskupa a papeže, kteří zpívali obscénní a groteskní slova na nápěv liturgických zpěvů, z oltáře udělali stůl pro žranici a místo kadidla používali lejna. Po mši nechutná parodie pokračovala. Tito "kněží" běhali ulicemi a házeli výkaly do přihlížejícího davu. Do kostela byl přiveden osel, na jehož počest se sloužila mše. Na závěr kněz hýkal a věřící ho napodobovali.

2.4. Klasicismus

V době klasicismu se tento typ komičnosti začíná rozkládat a zároveň vznikají nové žánry satirické a zábavné literatury, které se tradici groteskności stále více vzdalují. Smích zbavený legračních prvků, šaškovských hrubostí a přehnanosti svých nechutných základů se redukuje na duchaplnost, na čistou ironii zaměřenou na typické mravy a povahy. Komika už není symbolická, ale kritická. Tím komika vstupuje do fáze odspolečenštění, zesoukromění a stává se "civilizovanou" a nahodilou. S ochuzováním masopustního světa komika přestává být veřejná a kolektivní, mění se na směšné potěšení z té či oné humorné skutečnosti a člověk zůstává vně předmětu zesměšnění - na rozdíl od lidové veselice, kdy neexistuje žádné rozlišení mezi diváky a herci a která se dotýká všech lidí po celou dobu svátků. V 18. století se veselý smích považuje za nepřístojný a opovrženíhodný a až do 19. století je to něco nízkého, je to nebezpečné a hloupé, podporuje to povrchnost, ba dokonce obscénnost.

2.5. Dnes

Dnes jsme již překročili éru satiry a její sžíravé komiky. Nastoupil nový *hravý* tón komiky. Nový humor se zbavil negativity typické pro satirickou nebo karikující fázi. Místo výsměšného pranýřování dnes máme humor pozitivní a ne-nucený. Komiku teenagerů založenou na bezdůvodné a nenáročné potrhlosti. Humor v reklamě nebo v módě není proti nikomu zaměřen,

nevysmívá se, nekritizuje, pouze navozuje opojné ovzduší dobré nálady a pohody bez stinných stránek. Masový humor netkví v hořkosti nebo mrzounství. Dnešní humor zdaleka není zdvořilostní ze zoufalství, netouží být nijak hlubokomyslný. Líčí nám svět v zářivých barvách.
Komika je dnes plná bizarností a nadsázky, smysl pro detaily a objektivnost anglického stylu ustoupily opojení bodovými reflektory a slogany. Masový humor je vábivý, osvěžující a psychedelický. Masový humor chce být výstižný, vřelý a srdečný. Humor je to, co lidi vábí a sbližuje. Lidé si tykají, nikdo už nikoho nebere vážně, všechno je srandovní, "just kidding", objevuje se žertování, které se snaží vyvarovat paternalismu, povýšennosti, klasických vtípků, které se rozjařeně vyprávějí ke konci hostin. Humor se projevuje ve velkých plochách, v tónu evidentních pravd, v komixové bublině, čím jednodušší a běžnější, tím lepší. Humor se vzdaluje od pevně stanovených osnov - blázni, druhé pohlaví, etnické skupiny - a objevuje se spíše žertování bez jakékoli struktury, bez fackovacích panáků, prázdná legrácka bavící se sama sebou. I duchaplné slovíčkaření a slovní hříčky ztrácejí své kouzlo: lidé se za slovní hříčku div neomlouvají, nebo si vzápětí utahují z vlastní duchaplnosti. Z humoru mizí princip superiority. Současný "pop-humor" nenaznačuje nadřazenost, žádný hierarchický odstup. Noví svůdci ve sdělovacích prostředcích jsou poznamenáni banalizací (humor Jana Krause v pořadu "Uvolněte se, prosím" je založen na tom, že se dokola vyptává na jedno a totéž, ČT1), personalizací (nenucený, uvolněný styl televizních talk show typu - Jay Leno's Tonight late night show, NBC).
Americké seriály či filmy o Jamesi Bondovi uvádějí na scénu hrdiny, kteří se projevují uvolněnou dynamičností a mimořádnou výkonností. Nový hrdina se nebere vážně, skutečnost nedramatizuje a je za všech okolností nad věcí. Všechna protivenství zmírňuje svým nenuceným a odvážným humorem, přestože se na něj zlo a nebezpečí jen hrne. Nová doba velí: být velice výkonný, do svých činů se emociálně nevkládat! Dnes je nepřípustné brát sám sebe vážně a nikdo nemůže být svůdný, dokud není sympaťák.
Z módy vyšly "šprýmové předměty" - kdysi tolik prodávané - komika dnes vyžaduje více taktnosti a novosti. Doby, kdy se všichni smáli stále stejným žertům, jsou pryč a humor chce dnes spontánnost a přirozenost. Všechno, v čem je nějaká agresivita, pomalu ztrácí schopnost někoho rozesmát. Křtění nových studentů na vysokých školách probíhá v žertovném duchu nejen na ITF. Legrační přijímání nováčků nesmí překročit určitou mez agresivity, jinak by vypadalo jako znásilnění, na kterém není nic směšného. Zmírňování mravů je neslučitelné s krutými radovánkami dřívějších dob. Nejen, že by se nikdo nesmál pálení koček, jak to bývalo zvykem v 16. století na svatého Jana, ale ani dětem už se nelíbí trápení zvířat, což dříve dělávaly ve všech civilizacích. Komika se oduševňuje a zároveň šetří bližního. Legrace na úkor druhého se zavrhuje, což je společensky nový jev.

Zároveň se oblíbeným terčem humoru, předmětem výsměchu a znevažování sama sebe stává naše Já. Předmětem humoru je naše Ego, vlastní vědomí a už nikoli nectnosti bližního, nebo podivné situace.

2.6. Humoru přibývá - smějeme se méně

Paradoxně právě s legrační společností nastává fáze, v níž je smích likvidován. Vzniká cosi, co připravuje lidi o chuť se smát. Navzdory tomu, že bývalo záhodno dobře se chovat a smích byl morálně odsuzován, se okázalý, bláznivý smích a výbuchy veselí nikdy nepřestaly vyskytovat ve všech společenských třídách. V 19. století mívalo publikum kabaretů ve zvyku při představení vesele na účinkující pokřikovat, hlasitě se smát, nahlas pokřikovat poznámky a vtípky. Ještě nedávno podobné ovzduší existovalo v některých lidových biografech. Feydeauovy frašky vyvolávaly takové výbuchy smíchu, že herci někdy kvůli hluku v sále museli konec hry předvádět pantomimicky. Kde je to vše dnes? Kdy utichá dryáčnické pokřikování trhovců a šarlatánů, kdy místo kina pro celou čtvrť sledujeme sami scénky z YouTube, kdy reproduktory zábavních podniků přehlušují lidský hlas, kdy permanentní hudební kulisa oživuje nevtíravé ticho restaurací a supermarketů? Proč bychom si jinak tolik všímali výbuchů veselí, než proto, že jsme si pomalu odvykli slyšet spontánní smích, dřív tak častý? S tím, jak zvukový smog zasahuje celá města, smích postupně utichá, lidé umlkají. Vstoupili jsme do fáze ochuzování smíchu, která souvisí s nástupem neonarcismu. Postmoderní člověk pohroužený sám do sebe je stále neschopnější vybuchnout smíchy, vystoupit sám ze sebe, pocítit nadšení, poddat se své radosti. Místo bezuzdného smíchu máme na tvářích jen úsměv. Civilizace vytváří narcistické lidstvo bez bujnosti, bez smíchu, ale přesycené známkami humoru.

3

3. Humor a business

3.1. Reklama to je *"Kunstwerk"*

Současný humor asi nejlépe ukazuje reklama. Televizní reklama, outdoorová reklama, časopisy, rozhlas - již zcela vymizel mentorský tón doporučení. Jejich styl je plný slovních hříček, narážek, nápaditých spojení, překvapivých konotací, mezioborových spojení. Reklama, která nemá nápad, "fór", jakoby nebyla. Ve svých pokročilých formách reklama nic neříká, baví se sama sebou. Skutečná reklama se vysmívá reklamě smyslu i nesmyslu, odstraňuje dimenzi pravdivosti. Reklama upouští od pedagogického vysvětlování. Čím víc někdo poučuje, tím méně ho lidé poslouchají. V legračním tónu je realita výrobku vystižena tím spíše, že je vylíčena na pozadí spektakulární nepravděpodobnosti a neskutečnoti.

01/ V legračním tónu je realita výrobku vystižena tím spíše, že je vylíčena na pozadí spektakulární nepravděpodobnosti a neskutečnoti (ESPN, zdroj internet)

02/ Stejně tak u humoru se reklamní scéna odděluje od toho, o čem vlastně mluví, nabývá samostatnosti a stává se reklamním dílem. (Braun, zdroj internet)

Humoristický tón podkopává nároky na nějaký smysl, zbavuje vše obsahu: místo ideologického poselství tu máme humornou ztrátu podstaty. Místo glorifikace smyslu je zde hravé znevažování, logika nepravdě-podobnosti. S lehkým a nesoustavným tónem se reklama vymezuje jako reklama ještě dříve, než se vůbec pokusí podněcovat a přesvědčovat ke spotřebě. Kategorie odcizení a ideologie zde přestávají platit. Probíhá zcela nový proces, kde nikdo nezakrývá mechanismy, nýbrž naopak se předvádí jako mystifikace, nehoráznými tvrzeními, jimiž znaky pravdivosti sama popírá.
V humorné reklamě nejde již o klasické "svádění". Humor spočívá v odstupu, brání divákovi poselství reklamy bezvýhradně podlehnout. A právě toto distancování je dílem moderního umění. U Cézanna, u kubismu, abstraktního umění nebo divadla - umění přestává fungovat jako nápodoba a ztotožnění, jeví se jako čistě pikturální, nebo divadelní prostor - nikoli jako dvojník skutečnosti. Stejně tak u humoru se reklamní scéna odděluje od toho, o čem vlastně mluví, nabývá samostatnosti a stává se reklamním dílem.

3.2. Móda, hravá parodie.

Vedle umělecké fotografie, která je hlavním předmětem této práce, se chci zmínit módu, která je rovněž vynikajícím ukazatelem humornosti. Stačí prolistovat pár módních časopisů a pozorovat výlohy. "Život je příliš krátký, než aby se člověk oblékal smutně!" Zrušení všeho, co zavání vážností, která se zřejmě, podobně jako smrt stala v naší společnosti něčím zakázaným, móda odstraňuje poslední zbytky upjatého a disciplinovaného světa a stává se hromadně humorná. Dnes působí elegance a distingovanost afektovaně, proto konfekce zvítězila nad módou krejčovských salónů. Vkus a velký styl nahradila "legračnost":

03/ Zrušení všeho, co zavání vážností, která se zřejmě, podobně jako smrt stala v naší společnosti něčím zakázaným, móda odstraňuje poslední zbytky upjatého a disciplinovaného světa a stává se hromadně humorná. (R. Avedon)

Humorná doba překonala dobu estetickou. Vévodí fenomén "look", kde se snoubí elegance s uvolněním a přirozeností. Je konec s velkými skandály, s vylučováním nějakého stylu z elegance, teď nezbývá než být sám sebou, s vkusem nebo bez něj, ale rozhodně z humorem! Nic není v módě důležitější, jako se tvářit, že se o módu vůbec nezajímáme. Od doby, kdy do módy přišly džíny, móda neustále prosazuje šaty ze světa práce, armády a sportu. Lacláče, maskáče, kombinézy, vojenské bundy, námořnické kabáty, sportovní soupravy pro jogging, selské sukně - povrchnost se snoubí se seriózností a s funkčností. Móda se opičí po světě práce a tím přijímá jasně parodický styl. Móda copánků v černošském stylu, které byly rituální a tradiční, jsou recyklovány do módy, čímž ztrácejí svou pravou podstatu a stávají se maškarádou. Taková je nová tvář etnocidy: po vyhlazení exotických kultur a populací následuje humoristický neokolonialismus. Vše je zbaveno původního kulturního významu a řídí se pouze logikou novoty pro novotu. Není to pohrdání, je to nevyhnutelná parodie nezávislá na našich úmyslech.

Vše, co spadá do oblasti módy, je humorné, ale zároveň stejný osud potkává i všechno, co z módy vyšlo. Co může být směšnějšího a zábavnějšího než šaty a účesy, které byly před několika lety tak úžasné? Co nedávno - nebo dávno - vyšlo z módy, je k smíchu, jako by bylo potřeba určitého časového odstupu, aby si lidé uvědomili základní legračnost módy. Je-li tedy móda systém humorný, není to pouze kvůli věcem nahodilým, nýbrž přímo svým fungováním, svou logikou nekonečného prosazování něčeho nového nebo pseudonového a současně logikou vyřazování forem.
Je zřejmé, že všechny tyto teorie platí nejen na módu, oblékání, ale i na ostatní obory, které jsou na módnosti postavené. (hudba, grafika, design, fotografie).

3.3. Humor vždy a všude

Humor, který se dnes objevuje téměř všude, však není naprosto nový historický vynález. Ať už je to nový pop-humor, souvisí ještě s určitým zvláštním rozpoložením staršího původu, se smyslem pro humor rozšířeným v 18. a 19. století v Anglii. Svou přátelskou družností totiž dnešní humor souvisí s klasickým humorem, který sám byl už mnohdy shovívavý a přívětivý. Dnešní humor však vyplývá z hédonické socializace, zatímco klasický humor musíme spojovat s nástupem individualistických společností, s novým společenským významem lidského jedince ke kolektivnímu celku. Na rozdíl od ironie se humor projevuje jako postoj ukazující jakousi sympatii, spřízněnost se svým terčem: smějeme se s ní, nikoli jemu. Dochází ke zmírňování komiky, tak jako došlo ke zmírnění trestů, jako se zmírnilo krvavé násilí. Dnes pokračujeme v tomto trendu: smutný optimismus - veselý pesimismus. Sence of humour, spočívá ve zdůrazňování směšné stránky věcí, zejména v těžkých životních chvílích, v žertování bez ohledu na strastiplné události. Stačí špetka humoru a všichni lidé jsou bratři. Humor hraje dvojí demokratickou úlohu: 1. Umožňuje člověku uniknout alespoň na chvíli tíživému osudu, konvencím,

samozřej-mostem, s lehkou myslí potvrdit svou svobodomyslnost. 2. Zároveň brání egu, aby se bralo vážně, aby se předvádělo příliš povýšeně, aby se projevovalo bez sebeovládání, impulzivně nebo hrubě. Humor zmírňuje vztahy mezi lidmi, odstraňuje zdroje třenic, a přitom v ničem neslevuje z požadavku individuální originality. V tom tkví společenská prestiž humoru.
Sense of humour se svou podvojností satiry i jemné citlivosti odpovídal rozvoji hodnot jako je svoboda, rovnost a tolerance v rámci disciplinárních norem sebeovládání. Za druhé individualistické revoluce, kterou přivodil masový hédonismus, humor mění tón, neboť se řídí především hodnotami jako srdečnost a komunikace. V každodenním humoru už v podstatě není cílem zesměšnit logiku, vysmát se některým událostem, jako spíš vytvořit prostě uvolněné ovzduší, pohodu, klídek.

04/ Smutný optimismus - veselý pesimismus. Sence of humour, spočívá ve zdůrazňování směšné stránky věcí, zejména v těžkých životních chvílích, v žertování bez ohledu na strastiplné události. (Zdroj internet)

Nebrat se vážně! Tato demokratizace člověka už není jen rovnostářským ideologickým požadavkem, nýbrž projevem vzestupu psychologických hodnot, jako je spontánnost a komunikace. Ukazuje na antropologickou změnu, na zrod osobnosti, která nemá žádné velké ambice, nemá o sobě nijak vysoké mínění a v nic pevně nevěří.
Doba se změnila: už není nevhodné dávat najevo svoje problémy, svou samotu, odhalit své problémy. Snaha je vyjadřovat to jaksi "na druhou" - modernistickou nadsázkou přehnanou natolik, že už s výjimkou adresátova smyslu pro humor pro nikoho nic neznamená. Zároveň se humor stává vlastností, kterou požadujeme od druhého.

"Jsi živá, sympatická, máš ráda lidi, hraní, cestování smích, mazlení, milování... hele... já taky. Jak to, že jsme se ještě nepotkali? Aha, že jsi trochu plachá, ale to já taky!"

Říci všechno, ale nebrat se vážně. Personalizovaný humor je narcistický. Slouží jednak jako ochranný štít, ale zároveň je to nenásilný prostředek, jak se dostat na scénu. I zde se projevuje postmoderní podvojnost. Nejoblíbenější způsob komunikování s druhými je postaven na humoru, zatímco vztah k sobě se zakládá na práci a na úsilí (terapie, diety, studium). Objevil se nový kříženec! Terapeutický smích. Nenásilná a hloubková metoda, jak získat desetinásobnou životní energii. S novou, otevřenou a pohotovou optikou přistupujeme k mysli i k tělu pomocí respiračních technik a smyslového probouzení. Tento smích z Indie vrací do našeho života starodávný a zapomenutý dech! [1]

[1] Lipovetsky, G.: Éra prázdnoty

3.4. Směšné porno?

Okázalé předvádění, dokonalá manipulace, on-line rozkoš na míru, vše snadno dostupné a vlastně tak i veřejné - to nám brání, abychom pornografii brali zcela vážně. Pornografie ve svém nejvyšším stádiu je směšná, masový erotismus se zvrátil v parodii sexu. Vždyť kdo by se v sexshopu nebo při nějakém pornografickém promítání neusmíval, nebo nahlas nerozesmál? Když se překročí určitá mez, je technologická přehnanost komická. Je to komika, která nemá co dělat s potěšením z překročení tabu nebo z toho, že jsme v sobě přestali něco potlačovat. Zde je vektorem směšnosti strojový sex, v němž je možné naprosto cokoli, sex hi-fi. Jako vždy, i zde humoristické stádium znamená poslední stádium procesu vytrácení podstaty. Pornografie odstraňuje hloubku erotického prostoru, jeho spojení se světem zákonů, krve a hříchu a proměňuje sex v technologii a podívanou, v divadlo, které je zároveň drsné i legrační.

05/ Pornografie odstraňuje hloubku erotického prostoru a proměňuje sex v technologii a podívanou. (Playboy, zdroj internet)

4. Humor a spiritualita / Šestý smysl? Smysl pro humor!

Nedostatek humoru pramení z postoje, při kterém vidíme jen "tvrdá fakta". Vše je velice těžké, smrtelně čestné, smrtelně vážné, situace se podobá živé mrtvole. Ztuhlost takové živé mrtvoly vyjadřuje opak smyslu pro humor. Jakoby někdo stál za námi s ostrým mečem. Když nebudeme se životem zacházet náležitě, čestně, přímočaře, někdo nás udeří. Je to sebeuvědomělé pozorování sebe sama, zbytečné sebepozorování. Cokoli děláme, "někdo" neustále pozoruje a cenzuruje. Ve skutečnosti to není Velký Bratr, ale je to velké JÁ. Jiný aspekt mého Já mě pozoruje, je za mnou, je připraven udeřit a ukázat na moje chyby. V tomto přístupu není nic veselého, není zde naprosto žádný smysl pro humor.

Smysl pro humor znamená, že vidíme oba póly situace takové, jaké jsou, z hlediska vzdušného nadhledu. Existuje dobro a zlo a vidíme je obě shora jakoby panoramatickým pohledem. Pak začneme cítit, že tito malí lidé na zemi jsou velice bezvýznamní, když začnou ze svého boje, ze své lásky dělat velkou věc. Tehdy začneme vidět ironický aspekt jejich křiku, jejich protestů. Jestliže se pokoušíme velmi tvrdě vytvořit něco obrovského, skutečně významného, "opravdu něco hledám", "skutečně se pokouším být dobrý", - pak to ztrácí svoji opravdovost, je to nalhávání sám sobě - hra na "důležu".

Zdá se, že smysl pro humor pochází ze všepronikající radosti, z radosti, která má dost prostoru k tomu, aby se šířila do úplně otevřené situace, protože není zapletena do boje mezi tady tím a oním. Radost se rozvine do panoramatické situace, ve které vidíme, nebo cítíme celé území. Tato otevřená situace nemá v sobě ani náznak omezení, nebo nucené vážnosti. Když se snažíme s životem zacházet jako s vážnou věcí, snažíme se životu vnutit vážnost a děláme, jako by to byla velká záležitost. To je pak komické. Na druhé straně se člověk může pokusit rozvinout smysl pro humor, dělá si ze všeho legraci, hledá humor v každém koutě, v každé skulině. To samo o sobě je také velice vážná hra, což je rovněž směšné.

Smysl pro humor nespočívá v tom, že se pokoušíme dělat vtipy, nebo slovní hříčky a snažíme se úmyslně žertovat. Znamená to, že vidíme základní ironii extrémů postavených vedle sebe, takže nás nestrhávají k tomu, abychom je brali vážně, a díky tomu nehrajeme ani tak vážně jejich hru naděje a strachu. [2]

[2] Trungpa, Ch.: Protnutí duchovního materialismu

5. Kategorizace

V bakalářské diplomové práci jsem kromě nové kategorizace uvedl základní tři makrokategorie komiky. Teorii 1. superiority, 2. inkogruence a 3. relaxace. V praxi je jasné, že neexistují čisté teorie, které by vystačily pouze s jedním principem a že se u nich zákonitě objevují další. Zařazení do makro-kategorií je příliš obecné - nediferencující.

Dalšími třídícími kritérii může být dělení podle vědeckých oborů, které se komikou zabývají, nebo historické dělení podle data vzniku jednotlivých teoretických výkladů. Přístupy ke komice se liší v pojetí:

1. **formálních věd** - matematika, logika,
2. **přírodních věd** - biologie, fyziologie, medicína, psychiatrie
3. **společenských věd** - psychologie, sociologie, antropologie, religionistika, teorie kultury, estetika, teorie umění, teorie literatury, historie, lingvistika, sémantika, sémiologie, filosofie

V této práci - zaměřené na humor ve světovém měřítku - budeme sledovat humor z hlediska makro i mikroprostředí. V rámci rozdělení vlivů, které působí na tzv. stimulus humoru kvalitu a kvantitu humoru, na jeho hustotu, trvanlivost, pomíjivost, nakažlivost, latenci, regionálnost, anatomii, fyziologii apod. dělením teorii humor na tři základní kategorie

1. Vnitřní prostředí pro stimulus humoru

vnitřní kvality jedince

2. Vnější mikroprostředí pro stimulus humoru

kvality jedince v sociální síti ostatních jedinců, nejbližší prostředí v okolí člověka

3. Vnější makroprostředí pro stimulus humoru

společenské síly, demografie, ekonomie, přírodní, technologické, politické a kulturní síly

5.1. Vnitřní prostředí

5.1.1. Inteligenční kvocient / IQ

Inteligenční kvocient určuje čemu se budeme smát a čemu ne. Lidé s nízkým IQ rozesměje jednoduchý vtip, často založený na hrubším podtextu, sexuální dvojsmyslnosti nebo se smějí na úkor nějaké menšinové skupiny. V krizových situacích se takoví lidé ale smějí méně. Hůře nalézají odstup. Jsou velice často velmi silně emočně zainteresováni.

Lidé s vyšším IQ potřebují k aktivaci komické vnitřní vibrace vtip inteligentní, založený na složitější myšlenkové konstrukci, vyžadující znalost širšího kontextu.

Lidé s vyšším IQ si ve složitých životních situacích dokáží vytvořit odstup, umějí se nad situaci povznést, brát ji s humorem. Naopak méně se smějí v běžných situacích. Vysoký intelekt jim často brání se uvolnit a oddat se situaci bez zábran a naplno. Ve výsledku se smějí méně, než lidé s nižším IQ. A to rovněž co se týče přenosu humorné vibrace do LBS - *Life Ballance Satisfaction - Životní Štěstí,* a i HD - *Humor density = Humor quantity / time* (Hasal, 2008).

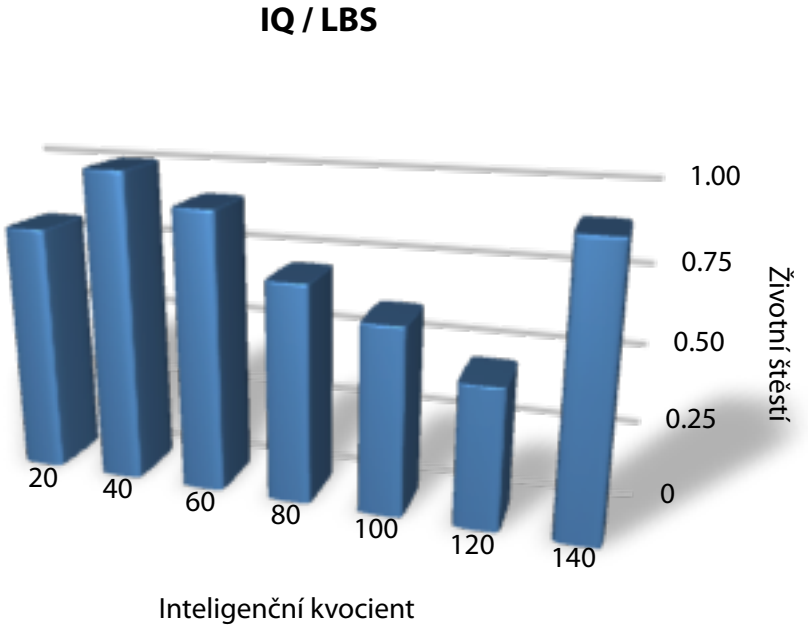

06/ Graf závislovti životního štěstí LBS v závislosti na inteligenčním kvocientu IQ.

5.1.2. Emocionální inteligence

Kreativita versus laterální myšlení

Chcete-li pochopit pointu vtipu, musíme nejprve "přepnout" na nelogično a pak zpátky na logiku. Toto diagonální myšlení nám pomáhá "ošálit" rozum jako logický systém.

Humor je velice zanedbávaná stránka lidského rozumu - když jde o řešení problémů. Někdy se ocitneme s rozumem v koncích, tak pak nám humor ukáže, že je možné dojít ke změně myšlení. Proto je humor jakési spouštěcí tlačítko, kterým se přepíná z logického na nelogické. Logického člověka lze volně přirovnat k zaměstnanému člověku, který časně ráno kráčí přímočaře, aniž by se zbytečně ohlížel vlevo nebo vpravo - za svým cílem. Jde důvěrně známou cestou, aniž jej třeba na okamžik napadne, že by se mohl vydat alternativní cestou, nebo oklikou. Považoval by něco takového za naprosto neobvyklé, za zbytečnou ztrátu času. Spěch spojený s návykem způsobuje, že mnozí průměrní myslitelé ledacos přehlédnou a zapomenou. Edward de Bono, který v tomto smyslu razil termín "laterální myšlení" (lateral thinking) tvrdí: Cílem je ulehčit si změnu druhů myšlení a nepodlehnout mylným závěrům či se svěřit náhodě.

07/ Marcel Duchamp byl příkladem člověka s vysokým stupněm laterálního myšlení. Jeho "Fontána" je kultovním dílem všech lateralistů. (Duchamp)

Laterální myšlení se snaží umožnit již předem výměnu druhů, které probíhá posléze ve fázi vhledu. Proč se pro tento proces nepoužívá slovo kreativita? Kreativita ovšem není totéž. Kreativní člověk má zvláštní způsob vnímání, umí ho zprostředkovat druhým, díky němu mnozí z nás vidí svět z nového úhlu. Ale i kreativní člověk může být zajatcem své vlastní schopnosti, protože ji nedokáže změnit, nebo nahlížet na svět jiným způsobem. Z toho plyne, že mnozí kreativní lidé jsou zároveň strnulí a nedynamičtí. Nijak to nesnižuje jejich společenskou hodnotu ani neomezuje jejich tvůrčí schopnosti v rámci jejich speciálního vnímání. U laterálního vnímání je důležité umět změnit vnímání, a to ne pouze jednou za čas, nýbrž v nepřetržitém procesu. Kreativní lidé jsou tvořiví - ale to neznamená, že umějí myslet laterálně.

5.1.3. Vzdělání

Vzdělání člověka determinuje. Moderní člověk se vzdělává po velkou část svého života. Vytváří si základní životní postoje, utváří si své psycho-sociální zázemí. Čím více se specializuje, tím více se vyděluje z většinové společnosti a nakonec se dokáže bavit často pouze ve svém "oboru". Specifický je humor lékařů, vojáků z povolání, zedníků či filosofů.

a) Základní vzdělání

Lidé se základním vzděláním mají rádi humor jednoduchý, založený převážně na principu superiority. Baví se rádi, nahlas, bez předsudků. Jsou uvolnění, nehledí na to, zda je někdo posuzuje za jejich postoje. Rádi se baví na úkor druhého. Špatně si vytvářejí odstup a často nechápou věci v širších souvislostech. Proto jsou pro ně některá jemná zákoutí humoru zcela uzavřena.

b) Středoškolské vzdělání

Humor lidí se středoškolským vzděláním je založen na všech třech základních principech teorie humoru. Převládá rovněž superiorita, často je zapojován princip relaxace. Ve větší míře se začíná objevovat princip inkogruence. Těžko se ale v této největší skupině dá zobecňovat.

c) Vysokoškolské vzdělání

Studenti vysokých škol se smějí hodně a rádi. Po absolvování studií se ovšem HD (humor density) rapidně snižuje. Vysokoškoláci si dokáží skrze rozvinuté diagonální myšlení vytvářet dobrý odstup, dokáží vidět svět - díky široké intelektuální zkušenosti - bipolárně. Jejich humor je založen převážně na principu inkogruence a relaxace.

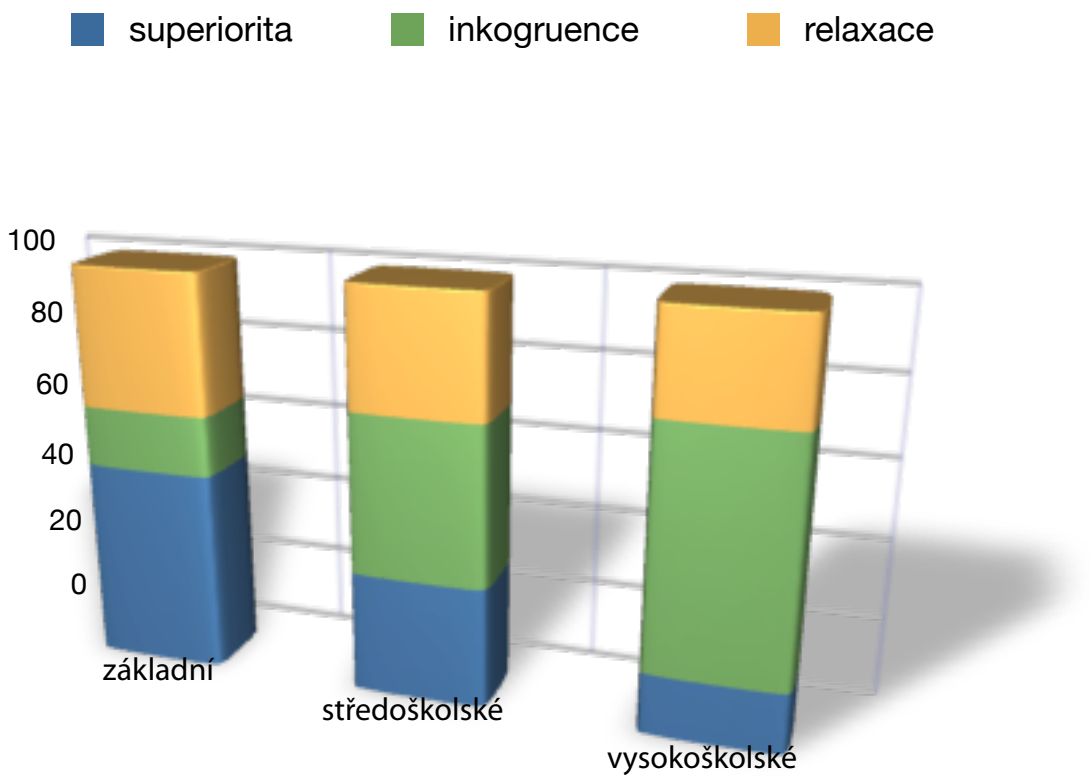

08/ Graf závislosti poměru dosaženého vzdělání na převažující teorii humoru. (Atardo, Hasal 2008)

5.1.4. Temperament

Zde budeme nahlížet na rozdíly temperamentu z hlediska vnímání, prožívání a reflexe humoru, to podle Hippokratova dělení na čtyři základní kategorie.

a) Cholerik

Cholerik se směje rád, nahlas, mnohdy až agresivně. Na humorné situace reaguje rychle, jeho dobrá nálada a humor rychle eskalují, ale rychle i odezní. Je aktivním tvůrcem humorných aktivit, kterými může citlivějším lidem v okolí i ublížit.

b) Sangvinik

Smích sangvinika je srdečný, bezstarostný, uvolněný, zvonivý. Sangvinik se směje rád s druhými, svým smíchem chce druhé obdarovat. Rád vyhledává komické situace, nemá rád smutek. Miluje jednoduchý humor, bez složitějších konstrukcí. Hlavní je dobře se zasmát. Dokáže se bavit dlouhé hodiny a je to právě on, kdo táhne večírky, vymýšlí vtipné vánoční esemesky, přeposílá kancelářské vtípky na e-maily všech kolegů, v hospodě vypráví vtipné historky.

c) Melancholik

I zádumčivý, do sebe zahleděný, smutný pesimista - melancholik (černá žluč) - potřebuje humor. Není to ale zábava zakouřených hospod a fotbalových šaten, ale spíš kniha povídek, vtipkování s partnerem, nebo poslech komedie v rozhlase nebo v divadle. Nesměje se příliš nahlas. Jeho projevy jsou spíš jemné uchechtávání, blažený úsměv či jen jiskřičky v očích. V životě ale humorné nalézá o mnoho méně než sangvinik či cholerik. Pohroužen do svých emocí špatně nalézá nadhled, nedokáže se povznést nad realitu a sám sobě se zasmát.

d) Flegmatik

Když zazní pointa dobrého vtipu, je flegmatik vždy až ten poslední, který se začne smát. Směje se ale nejdéle. Má většinou dobrou náladu. Je vyrovnaný a je velice příjemné být v jeho společnosti. Jeho humor je jemný, laskavý, často ironický, rozhodně ale neotřelý, inteligentní až novátorský. Směje se pomalu a dlouze.

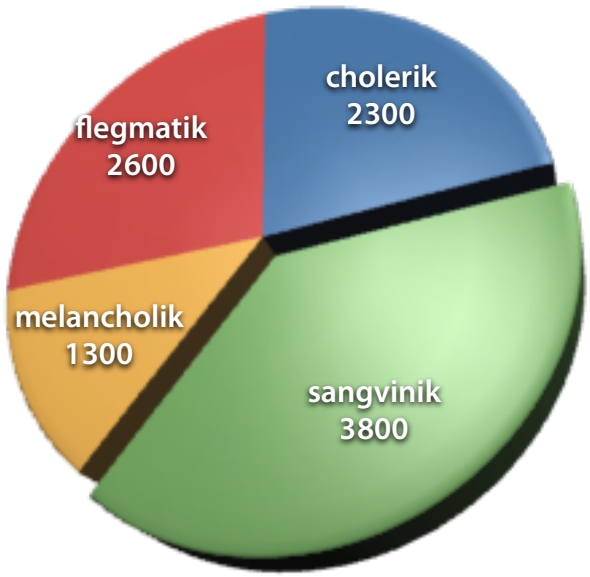

09/ Graf závislosti HD humor density na životních šťávách temperamentů, (nonevience based data, Hippokrates, Hasal 2008)

5.1.5. Věk

S věkem mírně klesá i HQA - humor quantity. Socializovaný jedinec začíná projevovat známky humoru již v ranných fázích života. Zprvu je smích založen zcela na fyziologických principech. Postupně si začíná uvědomovat význam, příčiny a spouštěcí mechanismy smíchu. Vlna emoční nestálosti v pubertě zvyšuje dramaticky HQA, stejně jako studium na středních a vysokých školách. Ve středních věku humoru ubývá - ne co se týče kvality a především kvantity. Seniorský věk - vzhledem k těžké životní zkušenosti a především častým problémům fyzického těla - je z HQA nejnižší.

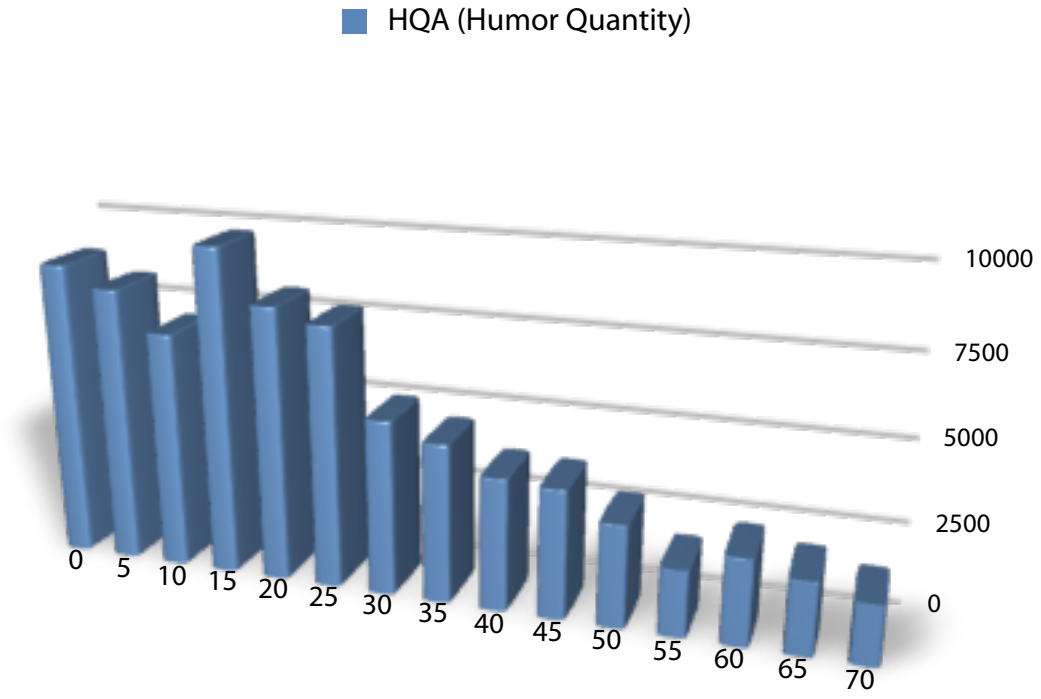

10/ Graf závisloti HQA na věku (generalizované poměrové ukazatele, nonevidence based data, Hasal 2008)

5.1.6. Pohlaví

Humor žen a humor mužů se za posledních 100 let k sobě velmi přiblížil. Moralizující serióznost přelomu 19. a 20. století je na přelomu 20. a 21. století dávno pryč. Humornost, která stála dlouho stranou, pronikla i do ženského světa. Ve 20. a 30. letech s nástupem ženy spotřebitelky přechází od melancholičnosti k okázalé veselosti, optimismu a keep smiling. Vše je fun, no problem, just kidding. Hédonistická společnost ospravedlnila humor ve všech společenských třídách, i u obou pohlaví. Vyrovnávají se i Freudem prosazované mechanismy zhuštění a stlačení obsahu, přesun významu z centra na periferii, nepřímé znázorňování, či znázorňování opakem. Sence of humor je přímo úměrný rozvoji hodnot: svoboda, rovnost, tolerance, srdečnost, komunikace.

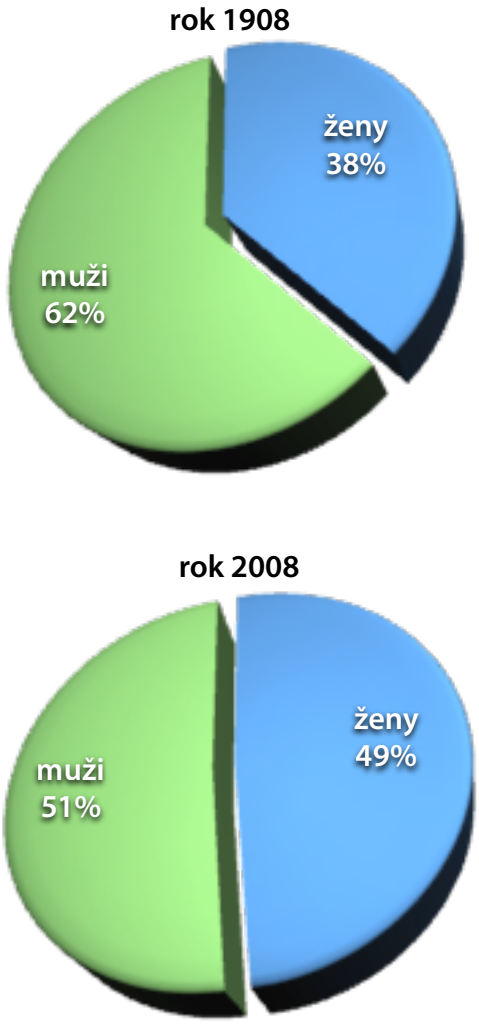

11/ Sence of humor v letech 1908 a 2008 (poměrové ukazatele aktuálního SFH, smyslu pro humor, non-evidence based data, Hasal 2008)

5.1.7. Krevní skupiny

Podobně jako u temperamentů našich vnitřních "šťáv" humores - tak i krevní skupiny mají vliv na naše prožívání, vnímání a kvalitu humoru.

Krevní skupina 0

Majitelé této krevní skupiny jsou rození vůdci. Rádi dělají zábavu pro ostatní. Jsou to přirození herci. Dokáží vtipkovat za každé situace. Jsou to věční optimisté. Jejich humor je jednoduchý přímočarý. Dokáží si dělat legraci ze všeho, méně již ze sebe.

Krevní skupina A

Člověk, kterému koluje v žilách krevní skupina A, miluje pořádek, harmonii a jasně definované situace. Ve chvílích, kdy by se mělo vtipkovat na jejich úkor jsou nejistí, nedokáží se uvolnit. Mají pravidelné návyky, jsou to perfekcionalisté, mají vysokou sebekontrolu, což jim často brání se uvolnit a v nepředvídatelné situaci se zasmát. Jejich chování a vnímání často podléhá tomu, co se od nich očekává. Fungují zkrátka podle toho, kdo se na ně zrovna dívá. Právě proto jsou to třídní šašci, baviči u stolu, ale hlavně proto, aby zakryli své vlastní slabosti.

Krevní skupina B

Nositelé krevní skupiny B jsou velice flexibilní, pružní. Není nic, co by osoby typu B nenáviděly více než omezování všední rutinou, úzkoprsým nadřízeným, jemuž chybí představivost. Vyhledávají tvůrčí, inspirativní novátorské prostředí. Humor je jejich vyjadřovacím prostředkem. Pomocí něho ukazují, demonstrují svou jinakost, nestádovost. Milují dvojsmyslné vtipkování. Umí se úžasně bavit na úkor druhých, ale i svůj. Jsou mistři v pitvoření sama sebe. Nejlepší maska na karnevalu bude mít krevní skupinu B. 70% klaunů a televizních bavičů má krevní skupinu B.

Krevní skupina AB

Lidé typu AB mají výjimečnou duševní vnímavost a citlivost. Často je můžeme nalézt mezi kartářkami, šamany nebo léčiteli. Jsou to intuitivní lídři, kteří dokáží nadchnout veliké skupiny lidí. Bývají populární a pro svůj pozitivní vnější vliv na ostatní bývají často středem pozornosti. Jedna z vlastností, která z nich dělá přirozené baviče, je jejich neustálý sklon kritizovat ostatní, často s ironickým překroucením. Mají vytříbený smysl pro humor spojený se smyslem pro detaily. Mají dobrou paměť. Pamatují si velké množství vtipů, které rádi s oblibou vypráví.

5.1.8. Horoskop

Rovněž postavení hvězd, slunce či měsíce mají veliký vliv na nastavení naší vnitřní humorné struny. Je nad rámec této práce podrobně rozebírat jednotlivá znamení, a to jak ve slunečním, nebo v lunárním cyklu, nebo v různých typech zvěrokruhů. Zmíním jen nejpříznivější znamení co se týče PHQA potencial humor quantity, množství humoru v nejpoužívanějším slunečním horoskopu západního typu.

Beran (21.3. - 19.4.)
Pozitivní vlastností Berana je dobrý smysl pro humor a optimismus.

Býk (20.4. - 20.5.)
Nejvíce mu zlepší náladu, když ví, že je úspěšnější a majetnější než jeho okolí.

Blíženec (21.5. - 21.6.)
Člověk narozený v tomto znamení je výřečný a inteligentní. Má rád všechny novinky a změny. Jejich hlavní vlastnosti jsou dynamika, ambice, silná vůle a realismus.

Rak (22.6. - 22.7.)
Spřátelit se s ním není vůbec lehké, protože je velmi nedůvěřivý.

Lev (23.7. - 22.8.)
Velmi rád ve společnosti hraje prim.

Panna (23.8. - 22.9.)
Má rád zábavu a dobrou kuchyni.

Váhy (23.9. - 22.10.)
Většina z nich to jsou intelektuálové s velkou dávkou invence. Jsou ambiciózní, pečliví a hodně přející.

Štír (23.10. - 21.11.)
Štíři jsou dobrými řečníky a mají velké zásoby znalostí. V životě jim také velmi pomáhá vrozená chytrost a lstivost.

Střelec (22.11. - 21.12.)
Střelec je výtečný přítel a skvělý kamarád, společnost se s ním nenudí, stejně jako i on sám nezná význam slova nuda.

Kozoroh (22.12. - 19.1.)
Většinou je dosti tichý a opatrný, ale pro své přátele je milý a přátelský. Mezi negativní vlastnosti kozoroha patří zlomyslnost, konzervatismus, přebujelá ambice a jistý chlad.

Vodnář (20.1. - 18.2.)
Osoba narozená v tomto znamení je izolovaný individualista často s vysokou intelektuální úrovní. Váží si dobré společnosti, která se s ním nenudí.

Ryby (19.2. - 20.3.)
Jsou citlivé na krásu a dobře vychované. K lidem přistupují přátelsky a se srdečností a s úsměvem.

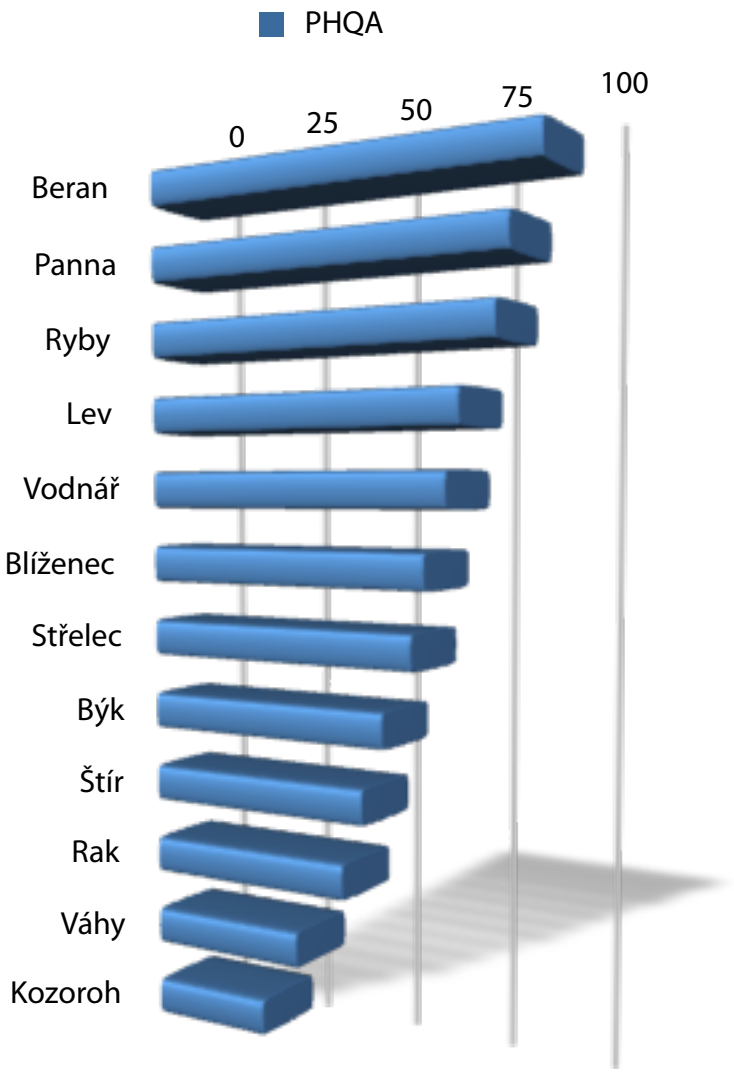

12/ Graf PHQA, Potencial humor quantity, pro jednotlivá znamení zvěrokruhu (Seřazeno sestupně, non-evidence based data, dojmologie, Hasal 2008)

5.1.9. Jazyk

Přestože právě jazyku je z hlediska výzkumu humoru věnován největší prostor, v této práci se jím zabývat nebudeme. Samozřejmě, že je třeba jej stále latentně vnímat a pro vnímání fotografie může mít jazykové sdělení (buď jako popisek pod fotografií, zaznamenaný text ve fotografickém obrazu nebo výklad, následná interpretace díla apod.) klíčový význam.

5.1.10. Lidské rasy

Na základě rozsáhlého výzkumu ISHS (International Society of Humor Studies) a hlavně pak na základě srovnávací studie vlivu rasového původu na HQA a HQL bylo zjištěno, že rasový původ neurčuje naše humorné nastavení. Rasový původ neovlivňuje Humor Quantity ani Humor Quality. Adoptované negroidní děti u euroasijských náhradních rodičů po dostatečné socializaci reagovali na humorné podněty stejně jako děti euroasijské. Mongoloidní, euroasijští a negroidní spolužáci na University of Los Angeles reagovali v kurzech Laughter Yoga na komické stimuly identicky. Daleko větší rozdíly zde způsoboval individuální horoskop, temperament, krevní skupiny, nebo rodinné zázemí probandů.

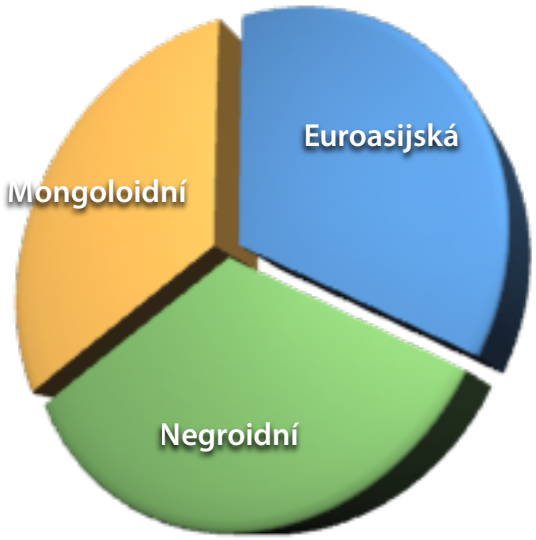

12/ Graf relativního podílu ras na HQA (Humor Quantity) a HQL (Humor Quality). Studie potvrdila, že mezi rasami není rozdíl v bazálním humorném nastavení (Hasal 2008)

5.2. Vnější mikroprostředí

5.2.1. Rodinný původ

Malé rodiny

Malé rodiny s jedním dítětem nejsou pro rozvoj humorné vnitřní struny zcela optimální. Dítě jedináček nemá od koho odkoukat psychosociální humorná paradigmata. Dítě ve společnosti pouze dospělých jedinců rychleji stárne. Nedokáže si udržovat patřičný nadhled a vidět svět z humorné perspektivy.

Velké rodiny

Pro vývoj humorného apetitu je prostředí velké rodiny ideální. Harmonický vztah rodičů, motivující sourozenci, pluralita názorů, permanentní komunikace to, vše je vynikajícím podhoubím pro optimalizaci humorné struny.

Neúplné rodiny

V neúplných rodinách bývá po většinu času neveselo. Existenční starosti, pocity zklamání, neúspěchu, nevyváženost mužského a ženského principu je pro rozvoj humorného potenciálu devastující.

Náhradní péče

Děti v péči náhradních pěstounských rodin či dětských ústavů dostali od života novou šanci. Jsou plni optimistu a naděje. Přestože si v podvědomí mohou přinášet značné množství problémů, nový stimul, láska a optimismus nové, často velké rodiny, je ideálním prostorem rozvoj HQA i HQL.

5.2.2. Náboženství

a) Primitivní náboženství

Většina primitivních náboženství uznává ducha stvořitele – často je to bůh oblohy – a řadu přírodních duchů a místních božstev. Lidé se dostávají do kontaktu se světem duchů prostřednictvím snů, vizí a zvláštních rituálů, které většinou vyvolávají šamani nebo medicinmani. Součástí některých rituálů je i humor. Velice často je založen na principu superiority a inkogruence. Často je součástí rituálů přechodu (přechod do dospělosti, svatba), ochranných rituálů. Mýty mají své humorné části, na kterých se demonstrují moudrosti, vysvětlují se některá tabu apod.

Lidé praktikující tato primitivní náboženství žijí tradičním způsobem života, často v izolovaných geografických oblastech. Humor těchto lidí je spojen s rurálním prostředím každodenních životních situací a s rozvětvenou sociální strukturou specificky provázaných komunit.

b) Hinduismus

Hinduismus je jedno z nejstarších náboženství vůbec. Dnes žije v různých částech světa přes 745 miliónů hinduistů. Hlavní myšlenkou hinduismu je myšlenka věčného koloběhu zrození smrti a znovuzrození. Hinduisté se umějí radovat a smát nejen během častých slavností, ale především v běžném denním životě. Víra ve znovuzrození jim dává lehkost bytí, smířenost s osudem, smrt není pojímána tak fatálně. Humor a veselí je součástí rituálů, včetně pohřbu, kdy víra v reinkarnaci velí se veselit, aby zesnulý netrpěl nad tím, že zde na zemi zanechal truchlící pozůstalé.

c) Buddhismus

Buddhismus je bezesporu směr s největším poměrem zastoupení humoru, komična a smíchu. Stejně jako v hinduismu, tak v buddhismu věří jeho 350 miliónů stoupenců v reinkarnaci. Učí se čtyřem vznešeným pravdám a kráčí po osmidílné cestě, v nichž se mravní výchova pojí s pravidly meditace a koncentrace. Přívětivá buddhistická božstva se usmívají. Potkáte-li na ulici v Tibetu nebo třeba v Barmě buddhistu i přes svoji nelehkou životní, ekonomickou či zdravotní situaci, se na vás bude patrně usmívat. Buddha navádí své stoupence k odlehčenému postoji ke skutečnosti. Nelpění, opravdovost, přirozenost mysli = podporuje smysl pro humor. Vystoupení čtrnáctého Dalajlamy jsou přes složitost současné situace kolem Číny plné vtípků, úsměvné lehkosti a uvolněného hračičkování. Jen se pro boha nebrat vážně.

d) Judaismus

Židé věří, že bůh uzavřel s jejich předky úmluvu, a že je tedy jejich povinností věrně dodržovat boží zákony. Věří v jednoho boha. Judaismus ukotvený v knize Tóra, může laikům připadat složitě skličující. Celou jeho podstatu bychom mohli shrnout do jedné věty: "Nečiň jiným, co nechceš aby ani činili tobě". Perspektivou západního člověka je judaismus vnímán jako víra seriózní, vzdělaná, vážná. Humor judaistů je ostrý, černý často sebeironický.

e) Křesťanství

Křesťané věří v jednoho Boha, který existuje ve třech podobách: Otec, syn a duch svatý. V 17. století jej osadníci přivezli s sebou do obou Amerik. Velký rozmach zaznamenalo křesťanství v 19. století, kdy misionáři putovali za evropskými kolonisty do mnoha oblastí Afriky, Asie. Dnes žijí ve všech částech světa téměř 2 miliardy křesťanů. Základní víra je pro všechny křesťany stejná, liší se v určitých bodech vyznání a v některých obřadech. To je také odlišuje v postoji k humoru, popř. využití humoru v liturgiích. Zatímco v Evropském pojetí křesťanství je humor a veselí striktně oddělen od duchovního života a odkázán do přesně vymezeného času masopustů a oslav, tak v severní, ale i jižní Americe je jistá míra humorného uvolnění integrována přímo do liturgických ceremonií. Gospely a duchovní písně znějí v rytmu blues nebo merengue, během bohoslužeb se často celý kostel otřásá v salvách smíchu. V Asii i v Africe se též neodděluje duchovní od světského což humoru napomáhá.

f) Islám

Muslimská víra je vyjádřena formulí: Není božstva kromě Boha a Muhamed je posel boží. Muslimové věří v poslední soud, po němž následuje posmrtný život v nebi nebo v pekle. Díky nárůstu muslimské populace je to náboženství s největším rozvojem. V současné době je na světě více než miliarda muslimů. Muslimové jsou veselí lidé. O co více je víra váže na pravidelné každodenní modlitby či uskutečňování dlouhých poutí a půstů, o to více se pak umějí radovat, veselit a vzájemně bavit. Humor založený na principu relaxace je katarzí, zaslouženou odměnou disciplinované pravidelnosti.

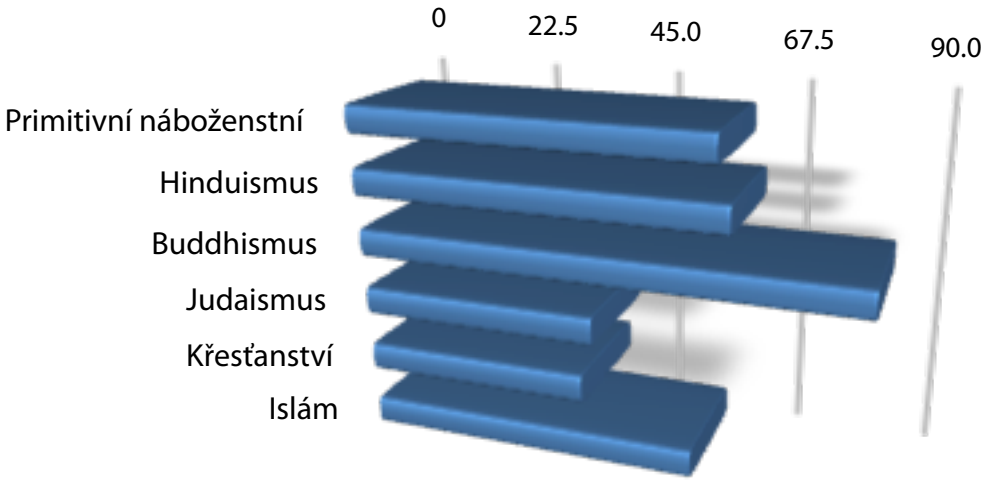

13/ Ilustrační graf, předpokládaná úroveň HQA humoru v hlavních světových náboženstvích. (Non-evidence based data, Hasal 2008)

5.2.3. Pracovní zařazení

a) Dělníci

Dělnický humor bývá spojen s nejnižšími pudy. Dělníci se baví sexem, jídlem, vyměšováním, smrtí. Je to humor, jehož trajektorií je přímka a nejvyšší hustotu humoru HD.

b) Rolníci

Rolnický humor je široký, spojený s přírodou, zemí a nebem. Časté paralely se světem zvířat, témata rustikální i ekumenická. Humor se pohybuje po povrchu kuželosečky po konkávní parabole. Hustota nízká.

c) Pracující inteligence

Humor pracující inteligence je založen na bipolárním vnímání abstrakce, časové i prostorové přesmyčce. Jeho trajektorií je sinusoida: ve svém průběhu koná harmonické kmity.

kategorie	téma	trajektorie	humor density
dělníci	bazální pudy, instinkty	přímka	2600
rolníci	krajina, matka, příroda, rodina	parabola	1900
pracující inteligence	abstrakce, budoucnost, intelekt	sinusoida	1980

14/ Tabulka zobrazuje výrazné rozdíly mezi dělníky, rolníky a pracující inteligencí. Za povšimnutí stojí především HD a trajektorie humoru (nonevicence based data, Hasal 2008)

5.2.4. Politická příslušnost

Z politického hlediska můžeme rozdělit společnost na pravici a levici. V těchto dvou rovinách budeme stručně hodnotit také kvantitu HQA a kvalitu humoru HQL občanů levicového respektive pravicového politického spektra.

a) Pravice

Lidé s pravicovým politickým smýšlením dokáží brát zodpovědnost do vlastních rukou. Chtějí plně rozhodovat o své budoucnosti, o které mají většinou přesnou představu. Jejich humor je založen na principu inkogruence. Ve srovnání s levičáky se smějí méně, o to intenzivněji.

b) Levice

Lidé s převážně levicovým politickým smýšlením mají širší sociální cítění. Jejich postoje nejsou tak individualistické, jejich jednání je podřízeno konsenzu skupiny.

Humor těchto lidí je vřelý, společenský založený na principu superiority a relaxace. Úroveň HQA je vyšší než u pravice, když se značně menší HD (humor density).

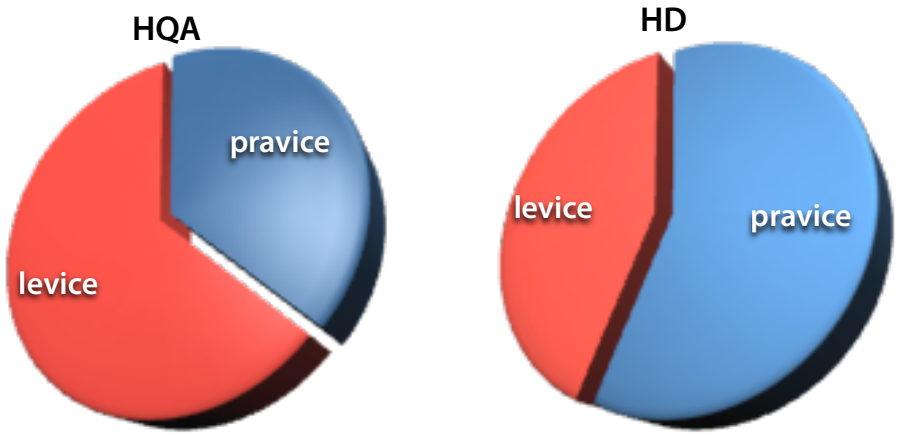

15/ Ilustrační grafy HQA - množství humoru a HD - hustoty humoru ve vztahu levice - pravice. (Non-evidence based data, Bělohradský, Hasal, 2008)

5.3. Vnější makroprostředí pro stimulus humoru

5.3.1. Technologie, infrastruktura

Vývoj moderních technologií a nových komunikačních kanálů má nesporný vliv na kvalitu, distribuci, HD humor density, HQA i HQL. Mohutný rozmach mobilní komunikace a internetu zcela mění psychosociální percepci humoru. V oblasti fotografie dochází také ke značným posunům. Fotografie přestává být primárně prezentovaná v tištěné podobě, začíná převažovat prezentace na displejích. Fotografie se prezentují v sériích, v různých typech slide show s hudbou apod. Na internetu statickou fotografii vytlačuje video, nebo pohyblivé fleše.

5.3.2. Klima, podnebí

Klima ovlivňuje úroveň humoru ve společnosti rovněž. Podívejme se na situaci ve čtyřech základních klimatických pásmech. Úroveň HQA v zásadě kopíruje Köpenovu základní klasifikaci, kdy platí přímá úměra: čím příjemnější životní podmíky, tím vyšší HQA.

a) Tropický pás

V tropickém pásmu je většina populace vystavena extrémním klimatickým podmínkám. V poměru času stráveném k udržení základních životních funkcí je vysoká úroveň času potřebného na odpočinek. Lidé v tomto pásmu velmi často řeší základní existenční problémy, což udržuje hladinu HQA na nízké úrovni.

b) Subtropický pás

Prostředí subtropů je pro hladinu HQA příznivější. V těchto, pro člověka velmi příznivých podmínkách, panuje poklidná “cool” atmosféra, která ale snižuje HD - hustotu humorného prožitku.

c) Mírné pásmo

V mírném pásmu leží největší část nejrozvinutější populace. Londýn, New York, Moskva, Paříž - je to oblast s obecně vysokou HD i HQA.

d) Arktické pásmo

Stejně jako v tropickém prostředí je i zde populace vystavena extrémním klimatickým podmínkám. Humor zde doslova zamrzá, jeho šíření vzhledem k nízkým teplotám má velice nízkou HQA. Vysoká je HD - jeho hustota.

6. Hrubé národní štěstí

Humor a komično je subjektivní veličina závislá na mnoha faktorech socio-psychologických, filosofických, náboženských a dalších. Schopnost vnímat humor a umění smát se, je nevíce závislé na relativním a absolutním pocitu štěstí. V posledních letech vzniká celá řada snah tento subjektivní pocit nějak uchopit. Vznikly mimo jiné žebříčky QoL (kvalita života), HDI (index lidského rozvoje), HPI (index šťastné planety) a další. Mezi nejzajímavější ale bezesporu patří **hrubé národní štěstí** (Gross National Happiness). To formuloval v prvním roce své vlády (1972) současný bhútánský král Jigme Singye Wangchuck. Má vystihovat soběstačný ekonomický rozvoj, který neusiluje o rychlý růst a maximalizaci hmotného blahobytu, ale jehož prioritou je štěstí obyvatel země. Takový koncept by byl jistě v 70. letech minulého století (a mnohými ekonomy i dnes) v euroamerické civilizaci vysmíván, nebo přinejmenším ignorován. Jsme však v zemi, kde je po staletí pevně zakořeněn buddhismus stejně jako v Tibetu. Víc než třicet let tento koncept v Bhútánu žije a díky neotřesitelnému postavení královské rodiny je zde reálnou alternativou k hrubému národnímu produktu (HNP). Bhútán stanovil čtyři základní pilíře rozvoje a udržení hrubého národního štěstí GNH:

1. nezbytnost zachovat a chránit buddhistickou kulturu a tradice
2. chránit jedinečnou přírodu země
3. podpora ekonomiky, zemědělství a průmyslu
4. to vše v podmínkách svobody a demokracie.

Potíž s hrubým národním štěstím je však v tom, že se štěstí jedince či společnosti může jen těžko měřit, protože jde o věc subjektivního prožitku a vnímání. Lze však měřit (alespoň do jisté míry) předpoklady, které podmiňují šťastný život člověka. Například člověk zdravý a vzdělaný má lepší předpoklady prožít šťastnější život než člověk nemocný a nevzdělaný. A zdraví i vzdělání stejně jako řadu dalších ukazatelů, které štěstí (my bychom asi řekli kvalitu života) podmiňují, již měřit lze.

6.1. Ekonomie štěstí, platí Easterlinův Paradox?

Bezesporu nejdůležitějšími objevy v rozvíjející se ekonomii štěstí přinesl *Richard A. Easterlin,* profesor ekonomie z Univerzity of Southern California. Celou teorii vysvětluje v tzv. Easterlinově paradoxu. Srovnává mezi sebou tři základní pozorování:

1. V rámci společnosti, se bohatí lidé jeví být šťastnějšími než lidé chudí.
2. Bohaté společnosti se nejeví být šťastnější než společností chudší (nebo alespoň ne o mnoho)
3. Jak země bohatnou, nestávají se šťastnějšími.

Easterlin dodává další doplňující vysvětlení, že pouze relativní příjem je úměrný pocitu štěstí. Dalším termínem je tzv. *hedonic treadmill*, "hédonické soukolí", ve kterém musíme neustále konzumovat víc a víc, abychom si udrželi stejný pocit štěstí. Důsledky těchto myšlenek jsou nedozírné - protože jasně definují to, že ekonomický růst příliš štěstí a blahobyt nezvyšují. Tuto revoluční myšlenku, v roce 2007 znovu začali přezkoumávat Betsey Stevenson a Justin Wolfers. Byla znovu prostudována všechna poválečná data a zahrnuty i nejnovější výzkumy z Gallup World Poll. Nové výzkumy Easterlinův Paradox výrazně zpochybňují následujícími třemi tvrzeními:

1. Bohatí lidé jsou šťastnější než chudí lidé.
2. Bohatší země jsou šťastnější než chudší země.
3. Jak země bohatnou, stávají se šťastnějšími.

Existuje tedy přímá úměra mezi příjmem a štěstím. Co vede vědce k takto revolučním tvrzením? Důvodem jsou kvalitnější výsledky celosvětových šetření v posledních desetiletích. Před třiceti lety bylo velice obtížné udělat přesvědčivé mezinárodní srovnávací výzkumy, protože nebylo k dispozici dostatečné množství dat srovnávajících bohaté a chudé země. Navíc v posledním období se opakovala šetření zkoumající přímo životní štěstí, a tak vědci mají nyní k dispozici srovnání nejen mezi zeměmi celého světa, ale i vývoj těchto hodnot v čase. Dříve vědci neuměli statisticky podložit přímou úměru mezi hrubým národním produktem a štěstím. Z toho vyvodili závěr, že spolu nesouvisí, a tak vznikl Easterlinův Paradox.

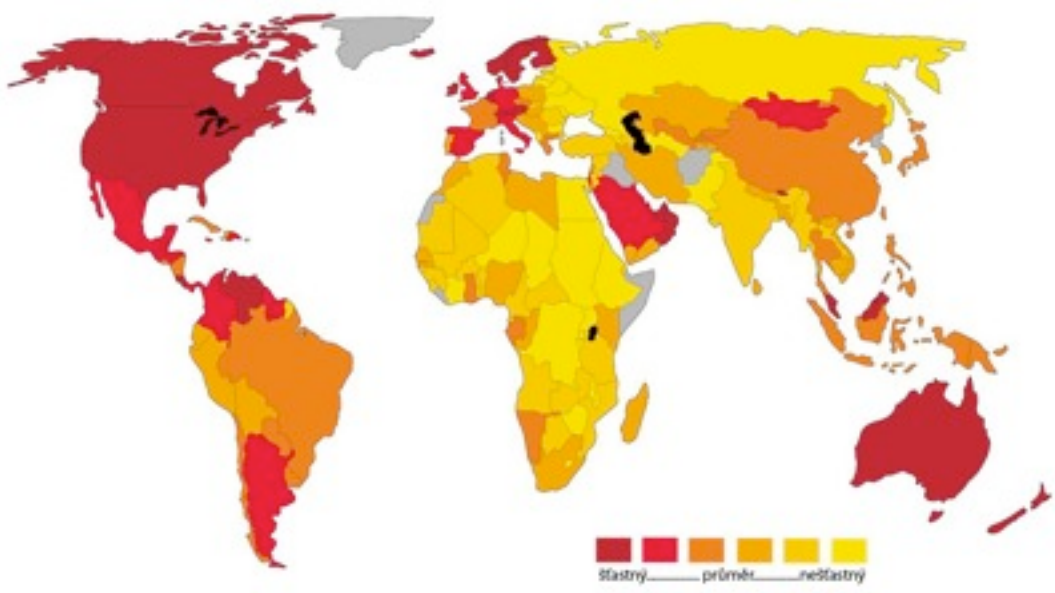

16/ Mapa vytvořená Adrianem Whitem, analytickým sociálním psychologem Univerzity Leicesteru (2006). Mapa obsahuje informace publikované v materiálech UNESCO, the WHO, the New Economics Foundation, the Veenhoven Database, the Latinbarometer, the Afrobarometer, the CIA, United Human Development Report.

Mapa jednoznačně ukazuje, že životní spokojenost (life satisfaction) je vyšší v bohatších zemích. Výjimkou je Mongolsko (123. pořadí HDP ze 179) , kde buddhismus a velmi silná rodinná pospolitost života v jurtách - činí lidi spokojenější, připravené snášet svůj osud s lehkostí. Dále pak Jamajka (81. HDP), kde filosofie "no problem" spolu s příznivým klimatem a houpavým rytmem reggae činí tyto ostrovany veselé až lehkomyslné. (viz. Usain Bolt ve finále na 100 metrů Olympijských her v Pekingu probíhá cílovou páskou ve světovém rekordu s laškovným úsměvem a celou řadou komických teatrálních gest). Na 58. místě v HDP je Venezuela. Jií obyvatelé se rovněž považují za velice šťastné a to hlavně proto, že zde mají nejkrásnější ženy světa, pláže, stolové hory a velice levnou naftu. Rovněž Malajsie (62.) má vzhledem k HDP vysoké hodnoty hrubého národního štěstí. Tam je to způsobeno harmonií mezi náboženstvími (islám - buddhismus - hinduismus), dobrou zdravou stravou a velmi oblíbeným TV kanálem Humor 24, který nepřetržitě vysílá zábavné pořady.

V celé EU byly ženy šťastnější než muži a mladí spokojenější než střední generace. Zajímavé je, že šťastnější než střední generace se cítili i senioři. Luise Corradové vyšlo po mnohaletém zkoumání, že nejšťastnějším národem Evropy jsou Dánové, následují Finové, Irové a Švédové. Naopak na konci se ocitli Italové, Řekové a Portugalci. Češi, Moravané a Slezané se cítí z Evropanů průměrně šťastní.

6.2. Hrubé mezinárodní štěstí (Gross International Happiness, GIH)
Projekt hrubého mezinárodního štěstí je založen na myšlence, že tvrdá data jako hrubý národní produkt nebo hrubý roční příjem na hlavu neodrážejí relevantně skutečné pocity štěstí, dobra, nebo blahobytu ve společnosti. GIH se pokouší, v duchu udržitelného rozvoje - v souladu s přírodou a přirozeností, popsat vhodnější a adekvátnější ukazatele, které by lépe měřily kvalitu života napříč národy a strukturami. Vychází z konceptu Hrubého národního štěstí praktikovaném v Búthánu, kde štěstí jednotlivce a celé společnosti je v hierarchii hodnot na prvním místě. GIH přináší zcela nový přístup, založený na Buddhistické filosofii a základních lidských hodnotách s podmínkou trvalé udržitelnosti. GIH se snaží propojit mezinárodní snažení na poli alternativního rozvoje, lidské ekonomiky a psychologie štěstí, tak aby výsledky zkoumání jednotlivce se propojily v globální synergii a výsledky měly významný dopad v mezinárodním měřítku.

Věřím, že i tato práce přispěje ke rozvoji a zvýšení GIH Hrubého mezinárodní štěstí ve světě.

6.3. Etnický humor
Etnický humor je postaven na principu superiority a je směřován proti minoritním etnickým skupinám obyvatel. Vtipy na podobném principu, které jsou na úkor určité menšiny, můžeme nalézt v různých oblastech světa. Angličané často vyprávějí vtipy o Irech, Kanaďané o Newfies, Američané o Polácích, Češi o Vietnamcích. Ofenzivní je větší, původní skupina, cílem výsměchu bývá nově vzniklá minorita. Lidé s odlišnou barvou pleti, (černoši v Americe, Indové, Pakistánci ve Velké Británii) bývají terčem humoru s rasovým podtextem. Rovněž Židé nebo Poláci jsou terčem vtipů v celé Evropě, Mongolové v Číně, Mexičani a Puertorikánci v USA.
Rovněž další minority jsou cílem etnického humoru. Lidé mentálně postižení, homosexuálové, lidé obézní, ale i policisté nebo blondýnky. Příklady etnického humoru, jehož pointu pochopí pouze členové majoritní etnické skupiny, pro kterou je vtip určen.

Příklady:
What do you call three Irishmen sitting on the lawn? Fertilizer.
Co jsou to tři Irové, kteří sedí na trávníku? Hnojivo

What's brown and has holes in it? Swiss shit.
Co je to je to hnědé a má to v sobě díry. Švýcarské hovno.

*How do you get forty Haitians in a shoebox? Tell them it float*s.
Jak dostaneš 40 Haiťanů do krabice od bot? Řekni jim, že plave.

Did you hear about the Italian who emigrated to Poland? He raised the IQ of both countries.
Slyšel jsi o tom Italovi co emigroval do Polska? Jo, zvedl IQ obou zemí.

Tím jak se v posledních letech celosvětově změnil postoj k rasismu, staly se i etické vtipy společensky neakceprovatelné. V mnohým oblatech jsou tato témata striktně tabu. Říká se, že za tímto ofenzivním humor bude něco pravdy. Většinou je to jen nedostatek nadhledu, zkušeností či diagonálního myšlení "útočící" skupiny.

6.4. Humor v umělecké fotografii

V následujícím grafu je znázorněno zastoupení jednotlivých druhů umělecké fotografie. Je jasně vidět, že nejméně humorné jsou fotografie krajinářské, nejvíce humor proazuje v manipulované a inscenované fotografii.

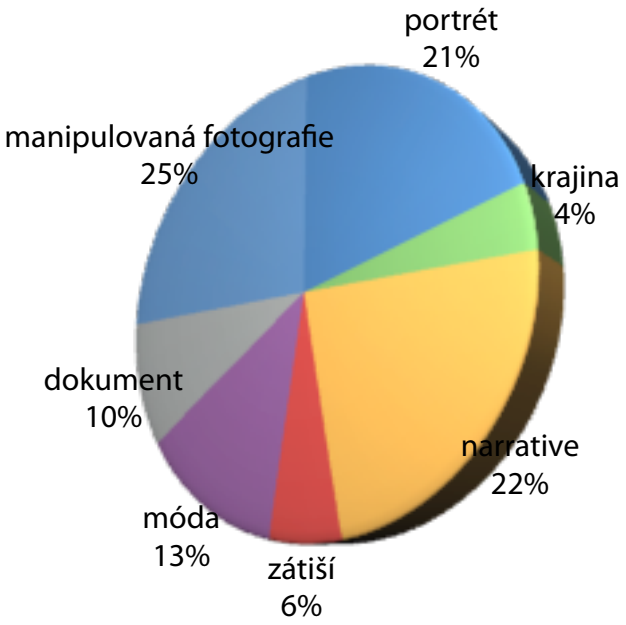

17/ Graf zastoupení humoru v jednotlivých typech umělecké fotografie (non-evidence based data, Hasal, 2008)

7

7. Šest kontinentů, šest autorů

Pro lepší uchopení tématu Humor v současné světové fotografii jsem vybral šest autorů pěti kontinentů (Ameriku jsem rozdělil na severní a jižní, Antarktidu jsem vynechal úplně). Jednotlivé autory, jako zástupce celého kontinetu, jsem vybíral velmi pečlivě. K dispozici jsem měl více než 500 vhodných kandidátů. Hlavními kritériem byla 1. možnost zobecnit jejich tvorbu na celý kontinet, 2. národní, respektive kontinentální rukopis autora 3. typický smysl pro humor daného kontinentu.

18/ Marcos López (Jižní Amerika) , Tracey Moffatt (Austrálie), Wang Qingsong (Asie), Koto Bolofo (Afrika), David Lachapelle (Severní Amerika), Adrian Samson (Evropa).

Do nejužšího výběru se tak nedostala jména jako Martin Parr, Eliot Erwitt, Richard Kalvar, Bruno Barbey, Pierre at Gilles, Gaza Bowen, Cindy Sherman, Mario Testino, Richard Avedon, Colin Gray, Weng Fen, Wu Tien-Chang nebo Peggy Sirota a mnoho dalších. Všichni tito špičkoví světoví autoři bezesporu patří k významným tvůrcům humorné fotografie. Neprošli ale ostrým sítem třech hlavních kritérií výběru.

Každý z vybraných autorů dobře zastupuje současnou úroveň humoru ve fotografii svého kontinentu. Na základě jeho stručného životopisu, rozhovoru s ním, explikace díla, fotoanalýzy jedné z fotografií a stručným zobecnění na závěr jsem tak zmapoval humor v současné světové fotografii.

Stále hustším zasíťováváním současného, ve fotografii již velmi globalizovaného světa, je třeba konstatovat, že kontinentální členění bude mít v budoucnu menší váhu. Unifikovaný on-line svět se patrně bude diferencovat podle zcela jiných kritérií. Pro současnou fotografii desátých let 21. století je toto rozdělení zatím dostačující.

7.1. Marcos López

Marcos López patří k předním představitelům současné jihoamerické fotografie. Narodil se v Argentině ve městě Santa Fe v roce 1958. Koncem 70. let studoval techniku a zároveň se jako samouk začal věnovat fotografii. V roce 1982 se přestěhoval do Buenos Aires, kde pokračoval ve studiích fotografie. Byl aktivní v celé řadě činností v různých uměleckých disciplínách. V roce 1986 se stal jedním z prvních cizinců, kteří studovali na škole Filmu a televize v San Antonio de los Baños na Kubě. V roce 1993 získal první cenu v nadaci Andy Goldsteina a spolu s tím grant na vydání knihy portrétů "Marcoz Lopez - fotografías". Poté již fotografuje téměř výhradně barevně.
V současné době žije v Buenos Aires, kde pracuje jako fotograf a režisér nezávislých filmů a videí. Zabývá se také malířstvím, novinovou fotografií a rovněž režíruje televizní reklamy.

Rozhovor s Marcosem Lópezem:

Ve svém nejslavnějším souboru Pop Latino zobrazujete Argentinu jako zemi zářivou plnou barev, přestože realita je jiná?
V mých fotografiích používám ironii a masky, abych nemusel tolik plakat. Už jsem unaven vtipy.

Myslíte si, že Buenos Aires je oblečeno do masek?
Vývoj jde ruku v ruce s nerovností. Cesta k luxusnímu hotelu Faena v centru Buenos Aires je plná žebráků, kteří se prohrabují odpadky při hledání jídla. Mě by taková sociální nerovnost nenechala v tomto hotelu pozřít jediné sousto. Proto jím raději doma.

Jak se za poslední dobu změnila Argentina ve vašich fotografiích?
Moje fotografie, přestože jsou aranžované, dokumentují určitým způsobem realitu všedního dne. K současnosti jsou velice skeptické. Vše se dle mého názoru stále jen zhoršuje. Lidé si kupují drahá auta s černými skly, aby je děti, které myjí na křižovatkách okna neotravovali. Většina mladých umělců zdobí svými díly byty manažerů počítačových nebo telefonních společností. Nemyslím si, že tento postoj jakkoli změní současný svět k lepšímu.

Jaký má vliv současné umění na politiku?
Žádný.

Vaše dílo často kritizuje výstřelky současného světa. Jak spojujete tento postoj s vaší prací v reklamě?
Reklamu vlastně nemám rád, protože lže. Vytváří falešné iluze. Slogany jako "používáním mobilu jsem nalezl sám sebe" nebo "pij pivo, najdeš milióny přátel". Jsou to lži. Slogan "Kouřením ke štěstí" je prostě perverzní.

Jak mohou vaše fotografie pomoci pochopit návštěvníkovi Argentiny vaši zemi?
Moje fotografie mohou pomoci pocítit atmosféru, poezii, štěstí nebo smutek. Je to jako když posloucháte kubánský son, nebo kolumbijsou cumbiu. Pochopit Argentinu je stejně těžké jako pochopit Peronism. Když fotografuji, snažím se naslouchat mému srdci.

19/ Moje fotografie mohou pomoci pocítit atmosféru, poezii, štěstí nebo smutek. Je to jako když posloucháte kubánský son, nebo kolumbijsou cumbiu. (M. López)

Fotografie Marcose Lópeze ze série Pop Latino zobrazují nebo inscenují kýč všedního dne. Fotografie kriticky odrážejí západní konzumní vlivy, ikony kapitalismu v širším sociopolitickém kontextu.
Lopezův Pop Latino, ač vychází z Euroamerického podhoubí, divák vždy snadno rozezná, že je se jedná o fotografie "latino". Ve fotografiích nalezneme celou řadu typicky jihoamerických produktů, barev, nápisů.
Humor Marcose Lópeze je plný tiché ironie. Smích zde funguje jako obranný mechanismus proti kruté pravdě a pláči.

***Asado criollo,* 2001/** fotoanalýza [3]

Fotografií *Asado criollo* (Venkovská grilovačka), někdy také uváděné jako *The Last Supper* (Poslední večeře) reaguje Marcos López na turbuletní politickou situaci kolem roku 2001 v Argentině. Na fotografii se vše podobá poslední večeři Leonarda Da Vinciho, jen je zde všechno jaksi obráceně. U Kristovy tabule se nikdo jídla nedotýká. Setkání apoštolů, oblečených do dlouhých rób připomíná setkání filosofů, nebo meditační seanci. V kruté argentinské realitě nejistoty všedního dne, se muži oddávají extázi bohaté hostiny, která čistě z pozemského hlediska může být jejich poslední.

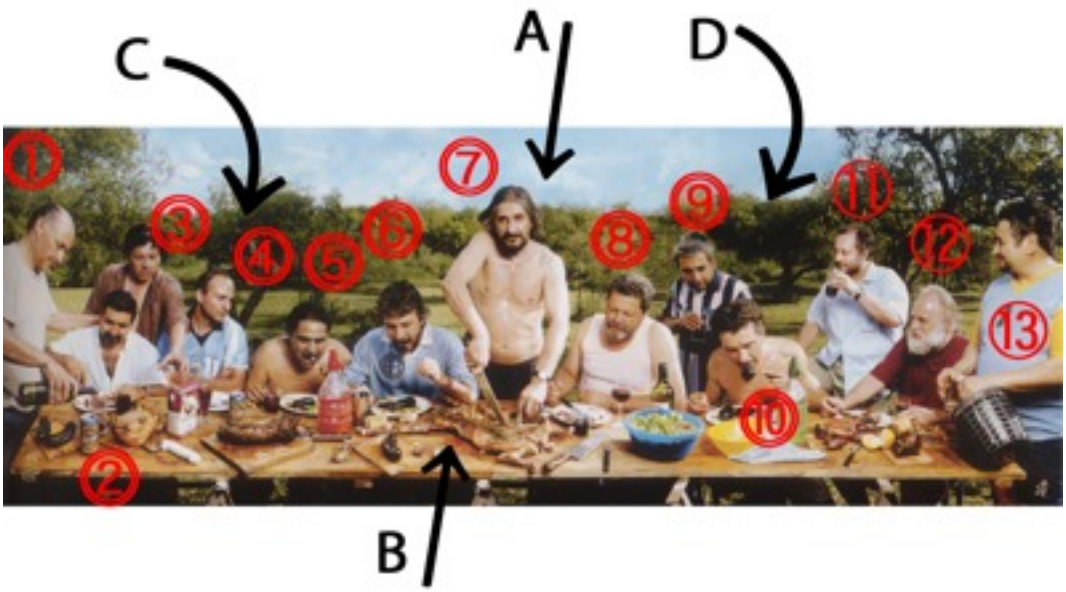

1. Bartoloměj, 2. Jakub, 3. Ondřej, 4. Jidáš, 5. Petr, 6. Jan, 7. Ježíš Nazaretský, 8. Tomáš, 9. Jakub Starší, 10. Filip, 11. Matouš, 12. Juda Tadeáš, 13. Šimon Zélot

A. *Ježíš jako jediný kontaktuje pohledem diváka.*
B. *Namísto chleba a vína, se na Asado criollo podává sele.*
C. *Všichni muži hodují, Jidáš se založenýma rukama a v drezu argentinské fotbalové reprezentace jen přihlíží.*
D. *Hostina je zasazena do typické argentiské pampy.*

Typické znaky Jihoamerického humoru

Romantika, angažovaný humor, zatrpklá ironie, naivita, snaha prospět.

[3] ***fotoanalýza*** *- rozbor hlavních vizuálně sémantických motivů ve fotografickém obraze.*

7.2. Tracey Moffatt

Australanka Tracey Moffatt (narozena 1960) je všestrannou autorkou používající při své práci jak fotografii, tak video. Je absolventkou Queenslandské College of Art. Její práce jsou ve sbírkách Tate gallery, Muzea současného umění L.A., Národní Australské galerie a dalších.

Tracey Moffat se v Austrálii proslavila sériíi fotografií Something More (Něco navíc,1989). Tato série dala na delší dobu směr její práce. Výpravná sekvence devíti fotografií vypráví mnohovýznamové příběhy s odkazem na sadomasochismus. Pozdější práce odrážejí autorčiny názory na sexualitu, historii, rasismus. V dalším cyklu Scarred for Life (Zjizvený životem, 1999) se na obdobná témata dívá s větší ironií a humorem. V cyklu Up in the Sky (Nahoře v oblacích 1998) autorka pracuje se sekvencemi příběhů, kde v černobílém dokumentárním stylu popisuje příběhy "ztracené generace" původních obyvatel Austrálie. V roce 2000 se Tracey Moffatt soustředí v sérii Fourh (Čtvrtí, 2001) na Olympijské hry, které v Austrálii probíhaly. Zaznamenává závodníky, kteří skončili na čtvrtém místě. Je jediné, v jinak černobílém obraze, nechává v plných barvách.

V sérii *Adventure Series* (Dobrodružné příběhy, 2004) hrají na ručně malovaných pozadích své "soup operové" role piloti, letušky, zdravotní sestry i australští domorodci. Hraje si s fantazií, triky a lstmi. Velmi tvrdě kritizuje problémy homofobie, kolonialismu, rasismu a sexismu. Její fotografie jsou vizuálně svůdné, dosahují zajímavého napětí mezi obsahem a formou. Pracuje různými fotografickými technikami a materiály: od fotogravírování ke komerční fotobankové estetice. Dobrodružné příběhy jsou komponovány do triptychů. Jednotlivé fotografie spolu tvoří příběh, mohly by ale klidně fungovat samostatně. Herci na scéně jsou typické "blondýnky" a "hezouni", procházejí jednotlivými scénami a mnohdy se objevují ve více sériích.

"Fotografie vznikly v mém rodném městě Brisbane. Scény vypadají hodně australsky, ale to pro mě není důležité, hlavně aby vypadaly nereálně. Ráda své fotografie inscenuji ve studiu, ráda pracuji s modely - herci, s rekvizitami a na kresleném pozadí. Již od 60. let mě inspiroval Disney. Ráda pracuji s umělými věcmi, fascinují mě padělky a kýče. Chtěla jsem vytvořit něco lesklého, co by vypadalo komicky, pop. Miluji příběhy ze 70. let, fascinují mě tehdejší dobrodružné příběhy, komixy a filmy, obzvláště pak ty "low budget" americké a australské "béčkové" televizní filmy. V těchto filmech dobrodružství znamenalo skočit do

motorového člunu nebo malého letadla a chytit zlého "pytláka" - to vše na pozadí překrásné scenérie. V té době jsem byla teenager a chtěla jsem vypadat stejně báječně, jako mí hrdinové. To byli navíc úžasní profesionálové, kteří dělali vždy velmi důležité věci a stihli mezi sebou ještě flirtovat. To mi přišlo vzrušující a sexy."

20/ Herci na scéně jsou typické "blondýnky" a "hezouni"... Fotografie vznikly v mém rodném městě Brisbane. Scény vypadají hodně australsky... (Tracey Moffatt)

Adventure Series 7, 2007 **/** fotoanalýza

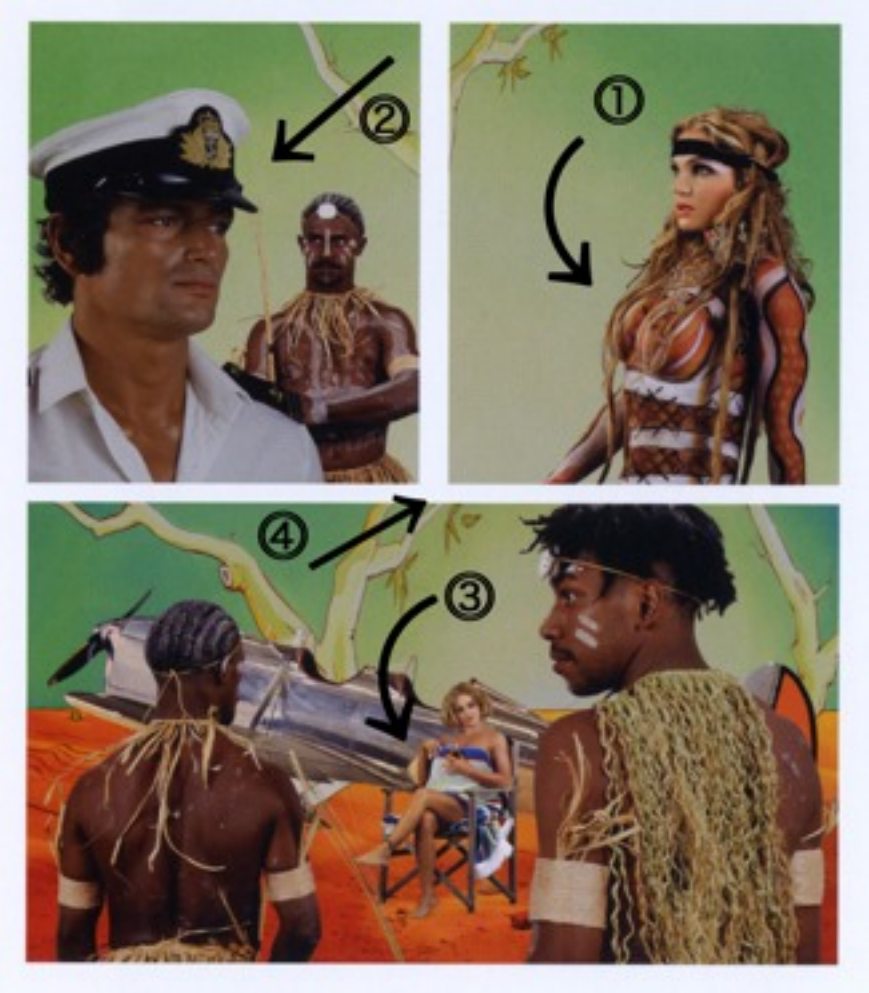

1. Hlavní eye catcher - oční magnet je extrémně vyvinuté poprsí domorodé blondýnky
2. Kapitán, jako vosková figurína hledí neosobně z obrazu do obrazu
3. Vyzívavá sexy manikúra před ztroskotaným letadlem a před zraky domorodců
4. Promyšlená kompozice tří obrazů v jednom

Typické znaky Australského humoru:
Anglická štiplavost, nekompromisní tah na branku, nastavení pravdivého zrcadla.

7.3. Wang Qingsong

Wang Qingsong je všestranný umělec. Zabývá se fotografií, tvorbou počítačových obrazů, sochařstvím a malířstvím. Ve svých dílech často kritizuje čínskou konzumní společnost, amerikanizaci své země a to ironizujícím hravým stylem, kde se odkazuje na vlastenecké kresby a propagandistickou kulturu tak dominantní za maoistické éry. Jeho ironie je ale dvojsečná. Je stejně tak kritický k návratům k tradičním hodnotám Číny. Jeho práce zachycují paradoxy a zmatky společnosti, která se tak překotně vyvíjí a mění.

Wang Qingsong se narodil v Číně v roce 1966. Vystudoval Sichuan Academy of Fine Arts. V současné době žije a pracuje v Pekingu. Patří k mladší generaci "post-Mao" umělců, kterými byli - Xu Bing, Cai Guo-Qiang, Chen Zhen and Fang Lijun. Ti když na začátku 90. let poprvé vystavili svá díla v USA a v Eropě, byl to okamžitý úspěch. Mladší generace, ke které se řadí i Wang Qingsong, je inspirována digitální technikou, video technologiemi a je skutečným svědkem převratných změn, příchodem McDonaldů a iMaců. Pro ně není globalizace jen prázdným filosofickým pojmem, ale realitou všedního dne. Jsou to právě oni, kdo nastavují současné Číně zrcadlo.

21/ Do mých fotografií si vybírám protikladné situace z běžného života, a bych tak vyprávěl "opravdové příběhy" vysoce rozvinuté moderní Číny. K mému vyjádření rád používám parodii a satiru. (Wang Qingsong)

Čína je země s pětitisíciletou historií. Na svou historii a na svou kulturu pohlíží s patřičnou pýchou. V souvislosti s překotným rozvojem země, za poslední dvě desetiletí, Čína prodělává i nevídanou destrukci - a to jak na materiální tak duchovní úrovni. V touze po úspěchu a bohatství (to je nejvyšší cíl současných Číňanů), lidé vidí jen vlastní štěstí a uznání. To způsobilo dramatické změny

nejen na lidech a společnosti, ale i v městské a venkovské krajině.

"Nespočet rozporů, které vidím kolem sebe, a nezřízená modernizace, na to poukazuji ve svém díle. Do mých fotografií si vybírám protikladné situace z běžného života, a bych tak vyprávěl "opravdové příběhy" vysoce rozvinuté moderní Číny. K mému vyjádření rád používám parodii a satiru. Umění je dle mého názoru součástí reality. Na otázku proč modeluji na jevišti mých fotografií tak podivné příběhy se stačí v Číně podívat kolem sebe. Podomního prodavače suvenýrů jsem znázornil, jak prodává všechno možné, především však zboží z dovozu. Jak v umění tak v ekonomice je možné pozorovat spousty vlivů zahraniční kultury a jen zbytky našich vlastních tradic. V mých pracích se snažím poukázat na čínskou touhu po modernizaci a konflikt, který nastane, když se střetnou rozdílné kultury, chutě a vlivy."

Can I cooperate with you?, 2000 / fotoanalýza

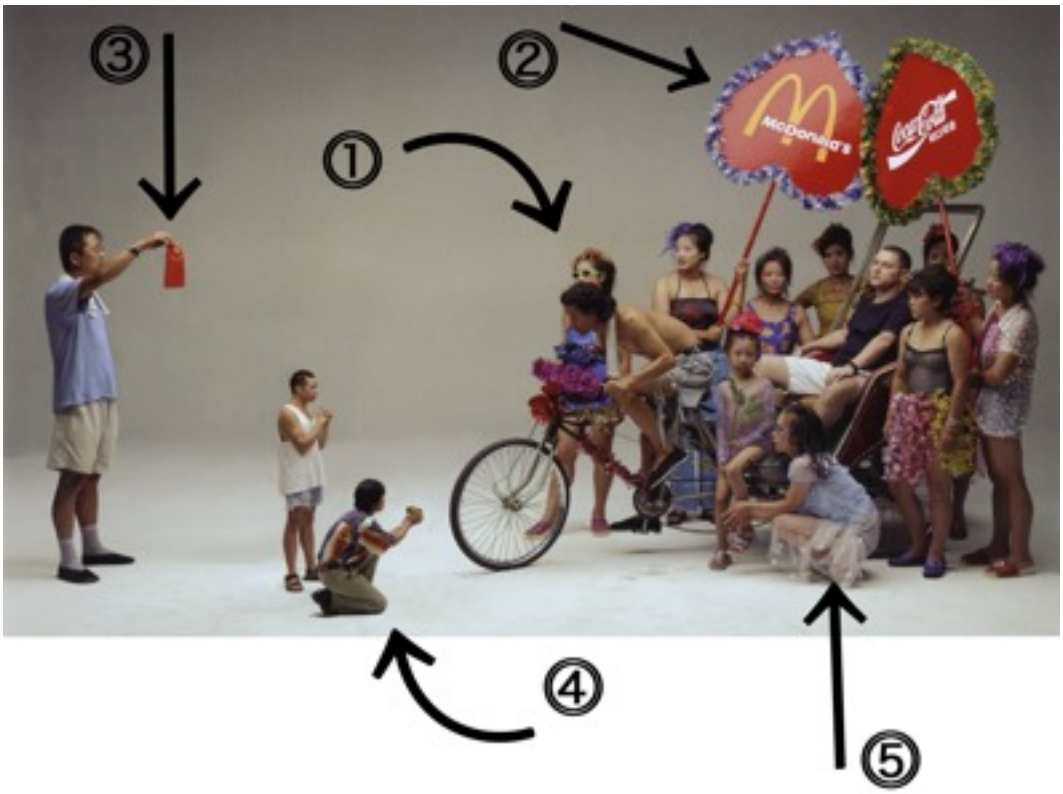

1. Absurdita muže usilovně šlapajícího ve statickém obraze.
2. Symboly kapitalismu McDonald' s a Coca Cola jako vějíř.
3. Muž, který stopuje kapitalismus za pomoci červené čínské vlaječky.
4. Zmenšené postavy prosebníků
5. Nehomogenní, indiferentní statická skupina

Typické rysy asijského humoru:
Nadřazení vůle skupiny nad potřebami jednotlivce, sebereflexe v humoru, jednoduchý princip opakování, reflexe historie a tradic.

7.4. Koto Bolofo

Koto Bolofo je známý mimo svět módy především svými filmy, knihou Sibusiso Mbhele and his fish helicopter, první výstavou v MOMA New York a hlavně pro svůj na první pohled rozpoznatelný styl plný barev, humoru. Jeho fotografické práce v sobě spojují tradici afrického komerčního portrétního studia s hravostí a téměř surreálnou odlehčeností formy. Bohaté barvy odkazují na jeho oblíbené filmy ze 70. let a zároveň spojují jeho komerční i uměleckou fotografii.

Koto Bolofo se narodil v Jižní Africe, byl vychován ve Velké Británii poté, co jeho rodina byla donuceana k politické emigraci. Kotův otec, učitel dějin, byl vyhoštěn z Jižní Afriky poté, co u něj mezi učebním materiálem byly nalezeny knihy Karla Marxe a byl shledán nebezpečným pro své "komunistické praktiky". Po téměř 25 letech exilu se otec a syn vrátili do Jižní Afriky. Svůj návrat Koto zdokumentoval ve filmu The Land is White, The Seed is Black. (Země ji bílá, zrno černé). Krom krátkometrážních filmů Koto fotografoval pro prestižní časopisy jako jsou Vogue Italia, Vogue Nippon, L'Uomo Vogue, Russian Vogue, Italian Marie Claire, British GQ, Italian Vanity Fair, L'Officiel a další. V současné době žije v Paříži.

"Projekt Lesotho Horsmen (Jezdci z Lesotha, 2003) je o dvou mužích z horského království Lesotho (na jihu Afriky a odkud pocházím i já). Oba trénují jezdectví na Olympijské hry. Oba se také nominovali na letní Olympiádu 2008. Byl jsem osloven, abych je fotografoval a napomohl tak zvýšit o nich povědomí. Pracoval jsem tehdy pro italský Vogue, kam se mi oba podařilo dostat. Přestože to nemělo nic společného s módou, přesvědčil jsem je, že je to báječný příběh. Oba v té době trénovali na výborných koních v Německu. Jezdectví je považováno za sport elit. Aby se zvedla prestiž Lesotha a aby se toto malé království ležící uprostřed Jihoafrické republiky zviditelnilo, bylo důležité aby se oba reprezentanti na Olympiádu nominovali. Já jsem tomu měl také pomoci. Právě použití koberců v pozadí, rekvizit a drobných doplňků - tak typických pro kulturu Lesotha - jsem se o to pokusil. A právě onen mix kultur působí odlehčeně, humorně, což přivolá patřičnou pozornost."

22/ Muž v červeném saku na fotografii drží v ruce koto - bojovou zbraň vyrobenou z jednoho kusu dřeva. Chtěl jsem tím vyjádřit, že muž je původem z Afriky a že je na to patřičně hrdý. Chtěl jsem ho tímto oslavit. Motivy a design na koberci v pozadí jsou z Anglie. Umísťování objektů na pozadí koberce je součástí tradice portrétních studií v Lesothu, kde se tyto pomůcky používají k vyjádření společenského postavení. (Bolofo 2003)

Lesotho Horsmen, 2003 / fotoanalýza

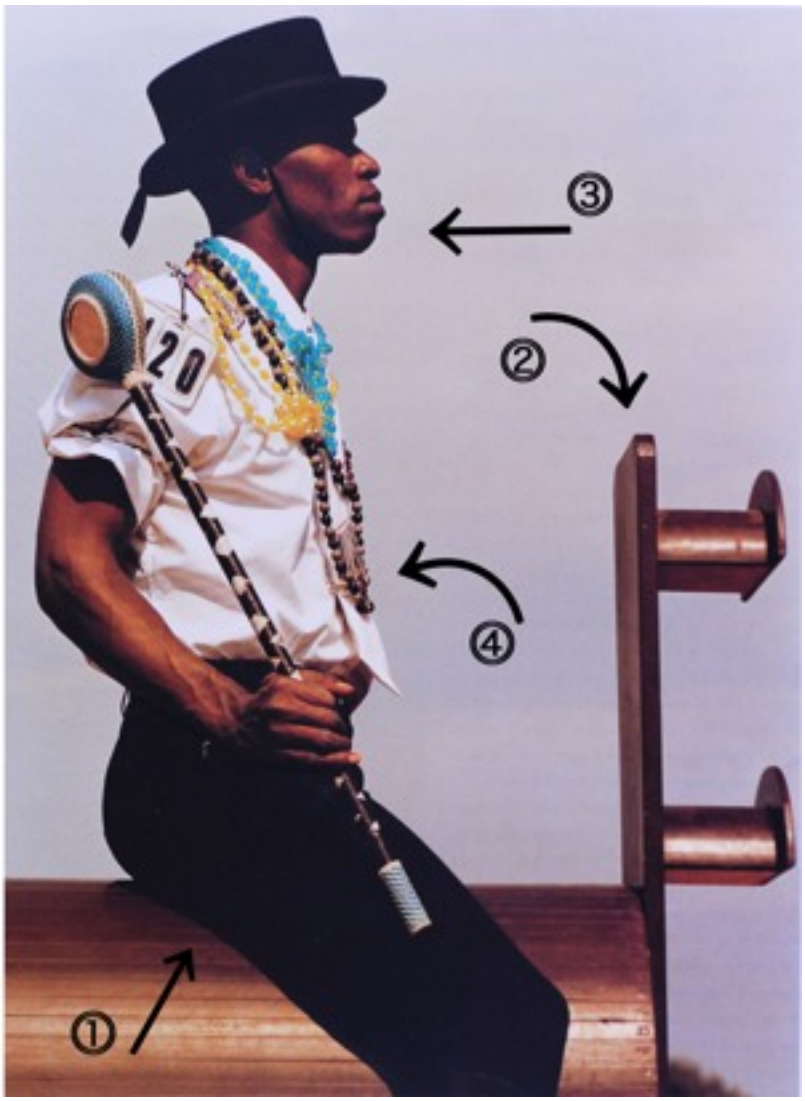

1. Směšný posed na kovové konstrukci
2. Konstrukce a nárazníky vskutku připomínají koně
3. Podtržené dokonalým držením těla a brady
4. Všemu kontrastují rituální domorodé korále

Typické rysy afrického humoru:
Zemitost, , dehonestace autorit, parodie, více smíchu než komiky.

7.5. David Lachapelle

"I want to offer escapes. My pictures are little vacations for the mind."
" Chci nabídnou úniky. Moje fotografie jsou malými prázdninami pro mysl."

Fotograf a režisér David LaChapelle se narodil 11. března 1963 ve státě Connecticut. Vyrůstal s bratrem se sestrou a s matkou, která milovala fotografování rodinných fotografií. Velmi pečlivě a dlouho je aranžovala, vybírala scény, někdy trávila celé hodiny líčením a úpravami "modelů". Na jedné z prvních fotografií je malý David zachycen naaranžován s téměř dokonalými andělskými křídly.

Je David Lachapelle "andílek", jak si ho vymodelovala maminka, nebo je opak pravdou? David je především silná osobnost, kreativní, sebevědomý úspěšný všestranný umělec. Ani jako mladý neměl žádný respekt z nejslavnějších hvězd šoubyznysu. Je velice cílevědomý, pracovitý, na scéně si dovede zjednat pořádek. Je známý jako fotograf módy, reklamy a proslavil se i v oblasti umělecké fotografie. Má svůj nezaměnitelný, surreálný, často humorný styl.

Lachapelle navštěvoval North Carolina School of the Arts a School of Visual Arts in New York City. Pracuje pro nejslavnější magazíny v oboru (Rolling Stone, Vogue, GQ, Vanity Fair). Proslavil se především natradičními, často bizardními portréty celebrit. Za všechny jmenujme: Marilyn Manson, Naomi Campbell, David Beckham, Shirley Manson, Lance Armstrong, Pamela Anderson, Britney Spears, Cameron Diaz, Madonna či Elton John. Pracoval na kampaních pro firmy: Tommy Hilfiger, Lavazza, Nokia, Deisel, Burger King a další. Jako režisér se podílel na videoklipech pro Eltona Johna, Madonnu.

Modely se před Davidovým fotoaparátem otevírají, protože David sám je velice otevřená uvolněná osobnost. Ve světě Davida Lachapella jsem si všichni rovni, jsme všichni půvabní. Svět je díky jeho fotografiím barevnější, veselejší. Celebrity o něm hovoří jako o bláznovi, o rebelovi, volnomyšlenkáři, který miluje obrazovost a jednoduše mu nezáleží na tom, co si o něm ostatní lidé myslí. Dokáže své modely inspirovat, ti pak na oplátku inspirují jeho. Dotahuje věci na hranu, což z něj dělá génia.

David o sobě říká: *"Chci přinášet lidem světlo, barvu, radost, smích. Chci, abyste mé práce milovali. Dělám umění pro všechny. Nemám rád umění, které je jen pro intelektuály. Jsem hrdý na to, že vyrábím pop-art".*

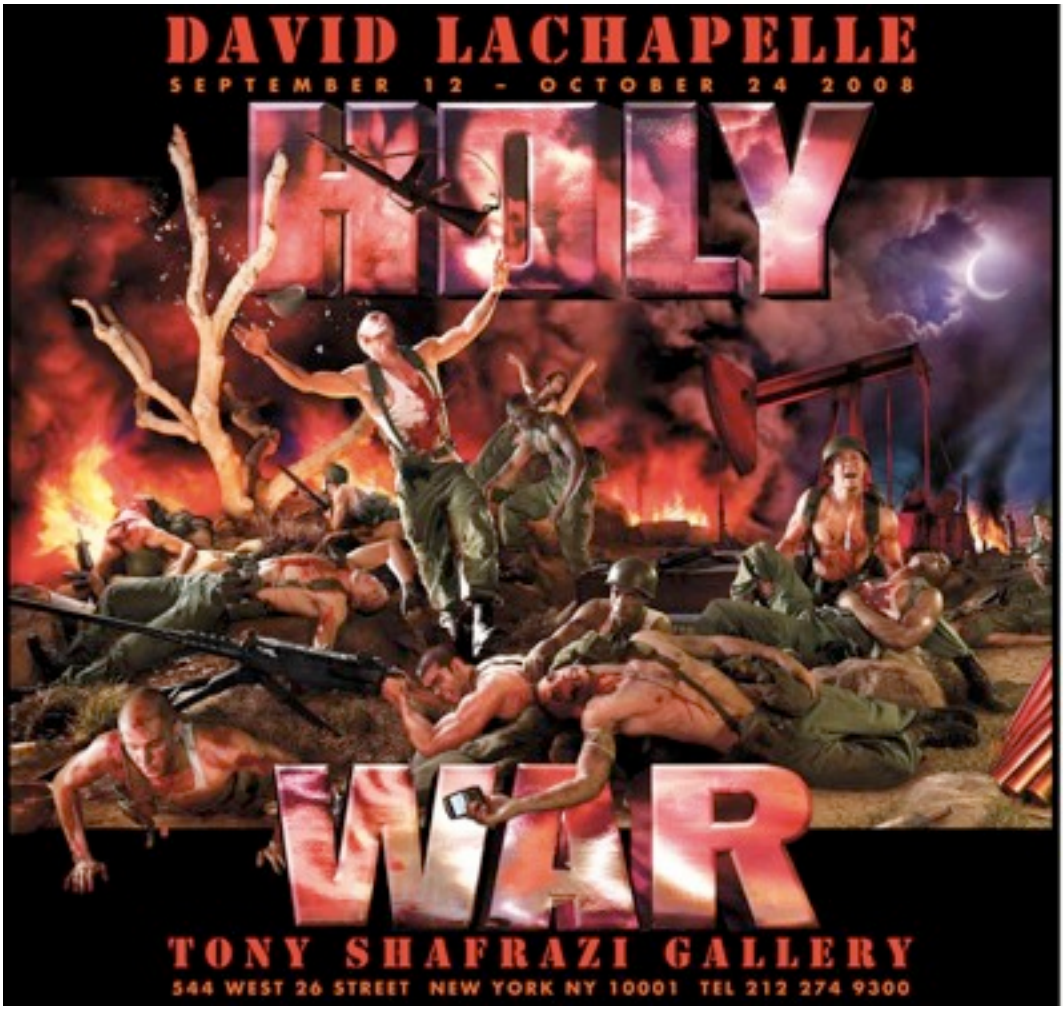

23/ V nejnovějších sériích velkoformátových epických digitálních velkoprintů potop, válečných katastrof, zobrazuje D. Lachapelle závažnější témata. Stále je to ale pop. (Lachapelle 2008)

Car accident, 2005 / fotoanalýza

1. Nabouraný symbol kapitalismu v podobě reklamního válce.
2. Řidička kvácející z pod nepoškozeného sexy kostýmu.
3. Srážka dvou symbolů USA: Coca cola a Ford SUV.
4. Děti si dál hrají, jakoby se nic nestalo.

Typické vlastnosti severoamerického humoru:
Přímočarost, sexuální podtext, prodejnost, líbivost, naivita, globálnost.

7.6. Adrian Samson

Kdo by chtěl pózovat na fotografiích Adriana Samsona, musí mít v sobě notnou dávku odvahy, smyslu pro humor, sebevědomí a především otevřenou mysl.

Samsonův styl v sobě snoubí glamour módní fotografie s bizarním a překvapivým stylem podivné výpravné reklamní fotografie. Jeho styl je jednoduchý a efektní. Přestože své fotografie upravuje ve photoshopu, (ubírá a přidává prvky do obrazu) - nepodléhá pokušení na tomto ulítnout natolik, aby vznikly absurdní či surreálné fantasmagorie. Samson vytváří reálné kompozice ovšem zasazené do jakéhosi karnevalového světa. Fotografie mají zvláštní lehkost, takže nás, jako diváky, vlastně ani nezajímá, jak techniky vznikly, nebo jaké další hlubší významy se v nich skrývají. Samson nám nestydatě představuje svou barvitou představivost abychom si ji prostě užili. Pod heslem: *"What you see is what you get!"* (Co vidíš to dostaneš)

Jeho zářivé, dynamické a hravé práce, nám připomínají, že je občas dobré vidět něco hezkého, fajnového, legračního a zajímavého, bez toho abychom museli zkoumat spletité vrstvy významů či druhých plánů. Je možné shrnout, že hlavním podtextem Samsonových prací je, že nemají žádný podtext!

Často jsme ohromeni výběrem absurdních modelů a jejich nadšením a horlivostí s jakou se nechávají pitvořit pro výslednou fotografii. Adrian Samson ale své modely nezesměšňuje. Naopak. Vzniká zvláštní symbióza a harmonie, společné porozumění v touze po co nejlepším výsledku. Obzvláště je to pak vidět na fotografiích z jeho rodného Maďarska. Zde ve své rodné vesničce vybírá z místních 800 obyvatel ty nejzvláštnější a spolu se svým bratrem a deseti dobrovolníky je aranžuje do dokumentárních, divadelně nasvícených fotografiích. Maďarská série je výbornou kombinací zábavy a kýče, kterou místní obyvatelé doslova žili. Běžné situace jako žehlení, nebo sledování televize se Samsonovým viděním dostávají do úchvatného světa, kde profánní se stává sakrálním. Samson má výjimečný cit pro místo. Své lokace pečlivě vybírá a následně i doaranžovává s takovým citem, že nakonec působí naprosto přirozeně. Používá umělé světlo, kterým dodává modelům větší energii a dosahuje tím vyššího účinku. Fotografie přímo sálají energií a entuziasmem.

24/ Často můžeme jsme ohromeni výběrem absurdních modelů a jejich nadšením a horlivostí, s jakou se nechávají pitvořit pro výslednou fotografii. Adrian Samson ale své modely nezesměšňuje. (Samson 2005)

Důležitým momentem je také oblečení, rekvizity a nápaditá pozadí, kterými povzbuzuje diváka ke šťavnaté vizuální procházce. Z mnoha fotografií je zřejmé, že autor se někdy pohybuje na hranici vkusu, nikdy však nenechá své modely vyznít trapně, nebo nepatřičně. Samson pro své fotografie využívá jak mladé tak staré modely, čímž jeho fotografie působí věrohodně. Tento nádech "všedního dne" nám připomíná, že život nás všech může být barevný a zábavný i bez pozlátek velkých peněz, show či okázalého glamouru. Každopádně stojí za to si tyto běžné každodenní radůstky užít.

***Hungarian series, 2007* /** fotoanalýza

1. Stoj spatný čtyř žen na židlích jako hlavní nositel humorného náboje.
2. Dokonalý, téměř herecký výraz ve tváři.
3. Velice krátké sukně starších žen.
4. Zdvojená situace pohledu z okna .

Typické znaky evropského humoru:
pestrost, nezařaditelnost, snaha po odlišení, lehkost, sebeironie.

8

8. Humor v budoucí světové fotografii

Hlubokému podrobnému zkoumání by bylo třeba podrobit vývoj komiky od středověku v ostatních částech světa, v hinduistické a buddhistické Asii, v předkolumbovských Amerikách, v Austrálii nebo v Africe.

Je však jasné, že nastartované procesy zhumorňování, akcelorovaný technologický rozvoj i celosvětová liberalizace morálky přispějí k mohutnému rozvoji humoru na celém světě. Předpokládá se, že během následujících desetiletí nahradí zastaralý mechanismus hrubého národního produktu nově hrubé národní štěstí.

Věřím, že i tato práce přispěje k rozvoji a zvýšení Hrubého mezinárodní štěstí GIH ve světě.

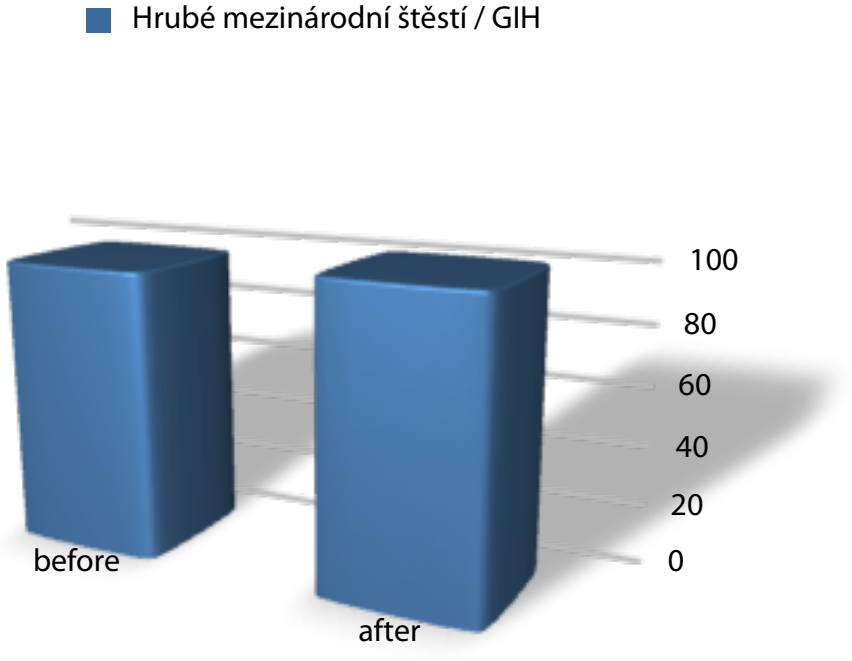

25/ Graf zobrazují toužebný dopad diplomové práce HVSSF - Humor v současné světové fotografii na GIH - Gross International Happiness (Hasal 2008)

9

9. Fotokamasutra humorné fotografie

V následující kapitole přináším ve stručném tutorialu návod, jak kvalitně tvořit humorné fotografie. Základem pro exceletní fotografie je technicky perfektní pozice těla, držení fotoaparátu, dýchání a srovnané myšlenky. Je důležité si jednotlivé pozice dokonale osvojit. Každá z pozic má svá specifika a je vhodná pro určitý typ humorné fotografie.

9.1. Medvěd

základní pozice: stoj spatný, ohnutý trup do pravého úhlu
držení fotoaparátu: obouruč před očima
provedení: zaujměte pozici, aparát držte ve výšce očí, zaostřete horním hledáčkem, čekejte na nejvhodnější okamžik, exponujte, připravte se na další snímek.
účinky: tato pozice je nejvhodnější v případě, že se rozhodující okamžik odehrává ve výšce soar plexus. Akce, kterou fotografujete, je většinou velmi nízké HD humor density statického charakteru.
Doporučuje: Jan Saudek

9.2. Slon
základní pozice: stoj spatný
držení fotoaparátu: obouruč ve výšce očí
provedení: zaujměte pozici, aparát přiložte o oku, zaostřete, čekejte na nejvhodnější okamžik, exponujte, převiňte film, připravte se na další snímek.
účinky: tato pozice je nejvhodnější v případě, že se rozhodující okamžik odehrává ve výšce očí. Akce, kterou fotografujete, je střední HD humor density a střední humor speed.
doporučuje: Sebastiano Salgado

9.3. Tygr
základní pozice: stoj s výkrokem levou
držení fotoaparátu: obouruč ve výšce očí
provedení: zaujměte pozici, aparát držte ve výšce očí, zaostřete horním hledáčkem, čekejte na nejvhodnější okamžik, exponujte, připravte se na další snímek.
využití pozice: fotografujeme-li "cosi nevyslovitelného". Akce, kterou fotografujete má většinou velmi vysoký potenciál HD humor density.
Doporučuje: Vladimír Birgus

9.4. Klokan
základní pozice: stoj spatný
držení fotoaparátu: obouruč ve výšce hrudi
provedení: zaujměte pozici, aparát držte ve výšce očí, zaostřete horním hledáčkem, čekejte na nejvhodnější okamžik, exponujte, připravte se na další snímek.
účinky: tato pozice je nejvhodnější v případě, že se rozhodující okamžik odehrává ve výšce soar plexus. Akce, kterou fotografujete, má většinou velmi nízké HD humor density, je statického charakteru.
Doporučuje: Helmut Newton

9.5. Gepard
základní pozice: klek na levém koleni
držení fotoaparátu: obouruč ve výšce očí
provedení: zaujměte fixovanou pozici, aparát držte ve výšce očí, zaostřete horním hledáčkem, čekejte na nejvhodnější okamžik, exponujte, připravte se na další snímek
účinky: tato pozice je vhodná na delší expozice a pomalou akci velmi nízké HD humor density statického charakteru.
Doporučuje: Gregory Crewdson

9.6. Žirafa
základní pozice: stoj spatný, vzpažit povýš
držení fotoaparátu: obouruč nad hlavou
provedení: zaostřete si aparát, zaujměte pozici, kameru držte nad hlavou, čekejte na nejvhodnější okamžik, exponujte
účinky: tato pozice je nejvhodnější v případě, že potřebujete získat nadhled. Fotografovaný děj má vysoký HD humor density statického charakteru.
Doporučuje: Jindřich Štreit

9.7. Had
základní pozice: ležící střelec
držení fotoaparátu: obouruč před obličejem
provedení: zaujměte pozici, aparát držte ve výšce očí, zaostřete horním hledáčkem, čekejte na nejvhodnější okamžik, exponujte, připravte se na další snímek.
účinky: tato pozice je nejvhodnější v případě, že se rozhodující okamžik odehrává při zemi, nebo potřebujete vytvořit podhled. Akce, kterou fotografujete, má střední HD humor density.
Doporučuje: Annie Leibovitz

9.8. Tuleň
základní pozice: leh na břiže, opora o lokty
držení fotoaparátu: obouruč ve výšce očí
provedení: zaujměte pozici, aparát držte ve výšce očí, zaostřete, čekejte na nejvhodnější okamžik, exponujte, připravte se na další snímek.
využití: tato pozice je nejvhodnější v případě, že se rozhodující okamžik odehrává před objektivem a chcete docílit podhledové úrovně. Akce, kterou fotografujete, má vysokou HD humor density statického charakteru, má předpoklad vysoké HQA.
Doporučuje: Martin Parr

10

10. Závěr
Humorná fotografie neexistuje!

Podobně jako u bakalářské diplomové práce, jsem došel k jednoznačnému závěru, že humorná fotografie sama osobě neexistuje. Existuje pouze humorné nazírání na ni. Ve vnitřním prostředí člověka, v jeho mikroprostředí i makroprostředí se objevují tzv. *stimulusy humoru*, které celý humorný proces iniciují.

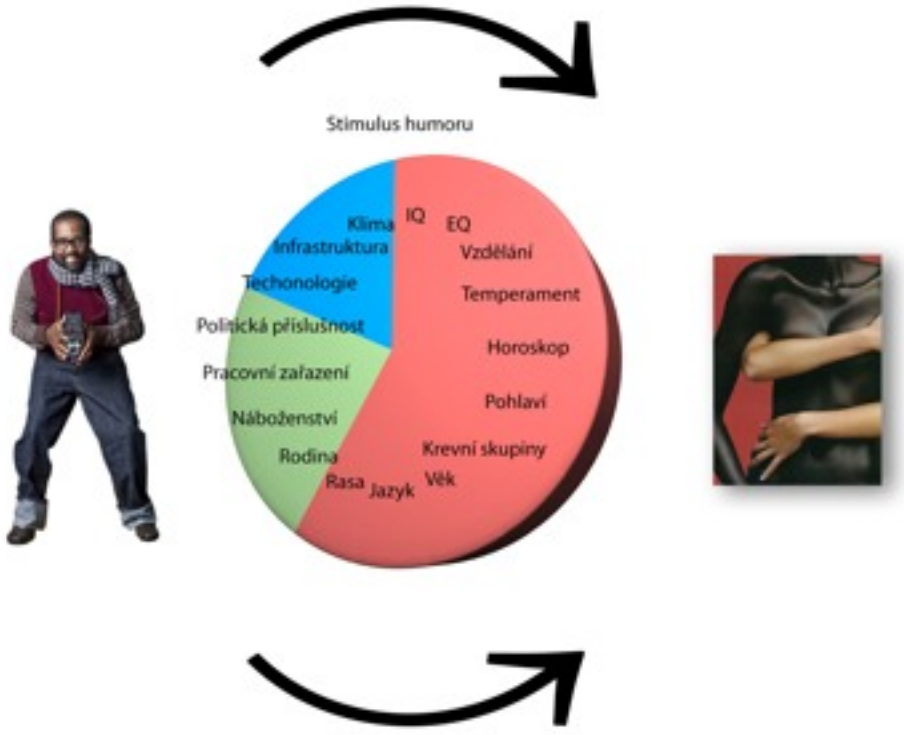

26/ Koto Bolofo (vlevo) je autorem fotografie Objetí. To jestli nám připadá humorná závisí na našem vnitřním prostředí (červeně) a vnějším mikroprostředí (zeleně) a makroprostředí (modře). (Hasal, 2008)

Připadá vám tento banán směšný?
Pokud ano, četli jste tuto práci dobře.
Pokud ne, vraťte se znovu na stranu sedm!

27/ Banán byl vyhlášen organizací International Society fot Humor Studies za nejhumornější předmět na světě. Jestli s tímto tvrzením budeme souhlasit, závisí jak již nyní víme, na našem IQ, EQ, vzdělání, temperamentu, věku, pohlaví, krevní skupině, horoskopu, jazyku, rasovém původu, rodinnému původu, náboženství, pracovním zařazení, politické a státní příslušnosti, úrovni technologií a infrastruktur v mém okolí, klimatu a počasí a v neposlední řadě i mé touze vidět věci jinak!

Slovníček pojmů

EBD - Evidence based data - data založená na experimentálních výzkumech
F - **funnienes**, komično - výdechů haha na cm3 vydechovaného vzduchu,
Fotografická analýza - rozbor hlavních vizuálně sémantických motivů ve fotografickém obraze
HD - Humor density = funniness / time - komično / čas
HQA- Humor quantity = funniness / capita / day - komično / osobu a den
HQL - humor quality = funnines / stimulations (komično / stimuly)
Humor speed - rychlost, jakou humorná akce proběhne.
LBS - Life Ballance Satisfaction - Životní Štěstí
NBD - Non-evidence based data - data nezaložená na experimentálních vědeckých výzkumech
PHQA – potencial humor quantity (průměrná hodnota 80)
Scientismus je ideová koncepce z přelomu 19. a 20. století. Jde se o názor (myšlenkový směr), který absolutizuje význam vědy v systému kultury. e.

Technické údaje o diplomové práci
77 stran, 97.139 znaků, 13.679 slov, 32 obrázků, 12 grafů, váha: cca 650 gr. , rozměr: A4, font: Myriad Pro, 12.0 pt., proklad písma 0%, proklad řádků 1.1 pt. program: iWork / Pages 08, čas zpracování: 2 roky 1 měsíc 6 dnů.

Behind scenes / zákulisí vzniku práce

Zákulisí vzniku práce */ 1. první skica mentální mapy struktury celé práce, 2. leták z Mezinárodní konference o humoru ve vizuálním umění "No Laughing Matter" 3. druhá skica možného řešení práce 4. guru českých teoretiků komiky - Vladimír Borecký a jeho Teorie Komiky 5. jedna ze skic mentální mapy 6. letenka do N.Y. z poloviny hrazená z rozpočtu konference.*

Mohl byste nám vyprávět nějakou veselou historku z příprav diplomové práce?
V listopadu 2007 jsem se zúčastnil mezinárodní konference o humoru ve vizuálním umění "No Laughing Matter" na Darthmouth University, USA. Během konference jsem zjistil, že odborníci na teorii humoru pracují na velice úzkých tématech. (Posuďte sami: Adam Kern, Harvard University, "K vždy arikatura Japonských comic-books 2. pol. 18. století", Josh Kun, University of South California "Jazzová hudba a její karikatura na Mexicko Kalifornském pobřeží v 60 letech).
Na tak široké téma jakým je "Humor v současné světové fotografii", si doposud nikdo na světě netroufnul!

Seznam použité literatury

Attardo, S.: Linguistic Theories of Humor, Mouton fe Gruyer, 2000
Borecký, V.: Odvrácená tvář humoru, Dauphin, Praha 1996
Borecký, V.: Teorie komiky, Hynek, Praha 2000
Borecký, V.: Odvrácená tvář humoru, Dauphin, 1996
Bright, S.: Art Photography Now, Thames&Hudson, 2005
Flusser, V.: Za filosofii fotografie, Hynek, Praha, 1994
Freud, S.: Vtip a jeho vztah k nevědomí, Psychoanalytické nakladatelstní, 2005
Frizot, M.: A New History of Photography
Gilbert, J,: Performing Marginality, Humor, Gender and Cultural Ctitique,
Heller, S.: DESign HUMOR the ART of graphic WIT, Willworth Bress, 2002
Lipovetsky, G.: Éra prázdnoty, Prostor, 1998
Lopez, M.: Pop Latino, Buenos Aires, 2007
Nešpor, K.: Léčivá moc smíchu, Vyšehrad, Praha, 2007
Pytlík, R.: Fenomenologie humoru, Emporius, 2000
Raskin, V.: Semantic Mechanisms of Humor, kluwer, 1997
Roukes, N.: Artful Jesters, Ten Speed Press, 2004
Sontagová, S.: O fotografii, Paseka, Praha, 2002
Teige, K.: Svět, který se směje, Odeon, Praha, 1928
Trungpa, Ch.: Protnutí duchovního materialismu, Vadžra, 2005
Urban, D.: Emocionální inteligence, Mangement Press, Praha, 1998
Wayne State University Press, 2003
Wilkinson, P.: Ilustrovaný slovník náboženství, Slovart, 2001

Periodika

American Photo, Ateliér, B&W Photo, Digital Photo, Aperture, Font, Fotograf, Magazín fotografie, French Photo

Hlavní webové stránky

The International Society of Humour Studies, http://www.hnu.edu
American Humor Studies Association, http://www.slu.edu
The Association for Applied and Therapeutic Humor, http://aath.org
Laughter Yoga, http://www.laughteryoga.org/
Just for laughts, http://www.hahaha.com
TBS, dept. of Humor Analysis, http://static.tbs.com
Adds of the world, http://adsoftheworld.com
Red nose day, http://www.rednoseday.com
Google - Scholar, www.google.com

© 2008 Petr Hasal